

Kaupunkirakennelautakunta, § 54, 04.03.2025
Kaupunkirakennelautakunta, § 99, 06.05.2025
Kaupunkirakennelautakunta, § 142, 12.08.2025
Kaupunginhallitus, § 281, 25.08.2025
Kaupunginvaltuusto, § 103, 27.10.2025

§ 103

Asemakaavan muutos, Vapaudenkatu 39-41 (Kaupunginkirjasto)

JyväskyläDno-2024-317

Kaupunkirakennelautakunta, 04.03.2025, § 54

Valmistelijat / lisätiedot:

Mauri Hähkiöniemi, asemakaavasunnittelija, mauri.hahkioniemi@jyvaskyla.fi

Liitteet

- 1 Kaavakartta, Vapaudenkatu 39-41 (luonnosvaihe, ltk 4.3.2025)
- 2 Kaavaselostus, Vapaudenkatu 39-41 (luonnosvaihe, ltk 4.3.2025)

Asemakaavan muutos koskee 1. kaupunginosan korttelin 7 tonttia 10 sekä katualuetta.

Asemakaavan muutoksella Kaupunginkirjaston tontti Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun risteyksessä muutetaan keskustatoimintojen alueeksi, johon nykyisten julkisten toimintojen lisäksi voi sijoittua esimerkiksi liike-, toimisto- ja tapahtumatilaa. Kirjastorakennus suojellaan asemakaavalla maakunnallisesti merkittävänä rakennetun kulttuuriympäristön kohteena.

Lähtökohdat

Asemakaavan laatiminen on käynnistynyt Jyväskylän tilapalvelun aloitteesta. Asemakaavan vireilletulosta on ilmoitettu sanomalehti Keskisuomalaisessa 1.11.2024. Kaava-alueen pinta-ala on noin 6700 m².

Jyväskylän kaupungin oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa suunnittelualue on strategista keskustatoimintojen aluetta. Voimassa olevassa asemakaavassa suunnittelualue on yleisten rakennusten korttelialuetta (Y), jolla rakennusoikeutta on 12000 kerrosalaneliömetriä.

Suunnittelualueella sijaitsee 1980 valmistunut kaupunginkirjasto-kansalaisopisto-rakennus, joka on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Suunnittelualueen lähiympäristössä on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä: Kirkkopuisto ja hallintokeskus, Cygnaeuksen puisto, Yläkaupungin korttelit, Kauppakatu ja Vanha Pappila.

Asemakaavan muutosluonnos

Asemakaavan muutosluonnoksessa alue on osoitettu keskustatoimintojen korttelialueeksi (C-1) ja osin Vapaudenkadun katualueeksi. Käyttötarkoitus mahdollistaa laajasti erilaisten keskustahakuisten toimintojen sijoittamisen rakennukseen esimerkiksi liike-, toimisto-, hotelli-, kirjasto-, opetus-, tapahtuma- ja kulttuuritilojen muodossa. Asumista ei sallita kahden olemassa olevan asunnon

lisäksi. Rakennusoikeutta on osoitettu yhteensä 15500 kerrosalaneliömetriä toteutuneen tilanteen mukaisesti sisältäen noin 600 kerrosalaneliömetriä rakennusoikeutta mahdollisille tilamuutoksille.

Kirjastorakennus on osoitettu asemakaavassa suojelluksi (sr). Suojelumääräys turvaa rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen käyttötarkoituksesta riippumatta. Tontille on toteutettu pysäköintiä rakenteellisesti maanalaiseen pysäköintitilaan sekä maantasoon, jotka säilyvät. Tontti on lähes täyteen rakennettu, joten istutettuja piha-alueita ei juurikaan ole. Tontin luoteisosassa kasvavat lehtipuut edellytetään säilytettäväksi.

Asemakaavan muutos on vaikutuksiltaan merkittävä ja sen hyväksyy kaupunginvaltuusto (hallintosääntö 8 §).

Kaavaan liittyvää aineistoa on nähtävillä kaavoituksen verkkosivuilla.

Ehdotus

Esittelijä: Mari Pitkänen, talous- ja hallintopäällikkö

Kaupunkirakennelautakunta päättää asettaa asemakaavan muutosluonnoksen alueidenkäyttölain 62 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n säännösten mukaisesti nähtäville, jotta osallisilla on tilaisuus esittää mielipiteensä asiasta.

Kokouksessa edellä esitetyn päätösehdotuksen teki toimialajohtaja Hannu Kantonen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunkirakennelautakunta, 06.05.2025, § 99

Valmistelijat / lisätiedot:

Mauri Hähkiöniemi, asemakaavasuunnittelija, mauri.hahkioniemi@jyvaskyla.fi

Liitteet

- 1 Kaavakartta, Vapaudenkatu 39-41 (ehdotusvaihe, Itk 6.5.2025)
- 2 Kaavaselostus, Vapaudenkatu 39-41 (ehdotusvaihe, Itk 6.5.2025)
- 3 Palaute ja vastineet, Vapaudenkatu 39-41 (luonnosvaihe)
- 4 Lausunnot, Vapaudenkatu 39-41 (luonnosvaihe)

Kaavaluonnoksesta saatu palaute

Asemakaavan muutosluonnos oli nähtävänä 11.–25.3.2025 välisen ajan.

Nähtävänäolosta tiedotettiin sanomalehti Keski-suomalaisessa sekä osallisille lähetetyillä kirjeillä. Kaavaluonnoksesta annettiin nähtävänäolon aikana neljä lausuntoa, muistutuksia ei annettu. Lausunnon antoivat Keski-Suomen museo, Keski-Suomen ELY-keskus, Telia Finland Oyj ja Elisa Oyj.

Lausunnoissa käsiteltiin seuraavia asioita:

- Kohteen maakunnallisen kulttuurihistoriallisen erityisarvon voisi tuoda esille myös korttelin käyttötarkoituksmerkinnässä.

- Suojelumääräyksessä (sr) sekä rakennushistoriaselvitystä ja rakennuksen sisätiloja koskevissa määräyksissä uudistamistoimenpiteet-sana tulee korvata muutostoimenpiteet-sanalla.
- Aurinkoenergian hyödyntämiseen tarkoitettut laitteet eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja tai kaupunkikuvallisia ominaisuuksia.
- Kaavaselostusta tulee päivittää rakennuksen kuntoa koskevan kirjauksen osalta.
- Rakennuksen tuleva käyttö ei saa vaarantaa rakennuksen suojelutavoitteita eikä tiukka suojelu saa kohtuuttomasti hankaloittaa rakennuksen tulevaa käyttöä.
- Rakennushistoriaselvitystä ja sisätiloja koskevat määräykset voisi siirtää yleismääräyksistä sr-määräyksen yhteyteen.
- Alueella oleva infra on otettava huomioon alueella toimittaessa.

Luonnosvaiheen palautteesta ja vastineista niihin on koottu erillinen yhteenveto, joka on asian liitteenä.

Asemakaavan muutosehdotus

Asemakaavan muutosehdotus on kaavaratkaisultaan kaavaluonnoksen mukainen. Saadun palautteen ja tarkentuneen suunnittelun perusteella asemakaavaan on tehty seuraavia muutoksia luonnosvaiheen jälkeen:

- Kaavamääräyksiä on muokattu käyttötarkoituksen, rakennussuojelun, rakennushistoriaselvityksen, rakennusten sisätilojen, rakennuksen ylimmän korkeusaseman ja aurinkoenergian osalta.
- Kaavakartasta on poistettu tarpeeton maanalaiselle johdolle varattu alueen osa merkintä.

Asemakaavan muutos on vaikutuksiltaan merkittävä ja sen hyväksyy kaupunginvaltuusto (hallintosääntö 8 §).

Kaavaan liittyvää aineistoa on nähtävillä kaavoituksen verkkosivuilla.

Ehdotus

Esittelijä: Hannu Kantonen, toimialajohtaja

Kaupunkirakennelautakunta

- päättää asettaa asemakaavan muutosehdotuksen alueidenkäyttölain 65 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n säännösten mukaisesti julkisesti nähtäville
- pyytää asemakaavan muutosehdotuksesta tarvittavat viranomaislausunnot
- päättää, että mikäli muistutuksia ei jätetä, eivätkä asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset edellytä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaista uudelleen nähtäville asettamista, esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että asemakaavan muutosehdotus hyväksytään

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valmistelijat / lisätiedot:

Mauri Hähkiöniemi, asemakaavasuunnittelija, mauri.hahkioniemi@jyvaskyla.fi

Liitteet

- 1 Kaavakartta, Vapaudenkatu 39-41 (hyväksymisvaihe, Itk 12.8.2025)
- 2 Kaavaselostus liitteineen, Vapaudenkatu 39-41 (hyväksymisvaihe, Itk 12.8.2025)
- 3 Palaute ja vastineet (ehdotusvaihe), Vapaudenkatu 39-41
- 4 Lausunnot (ehdotusvaihe), Vapaudenkatu 39-41

Kaavaehdotuksesta saatu palaute

Asemakaavan muutosehdotus oli julkisesti nähtävänä 16.5.–16.6.2025. Nähtävänäolon aikana asemakaavan muutosehdotuksesta annettiin kaksi lausuntoa, muistutuksia ei annettu. Lausunnon antoivat Keski-Suomen museo ja Keski-Suomen liitto. Keski-Suomen ELY-keskus ilmoitti, ettei heillä ole lausuttavaa.

Lausunnoissa käsiteltiin seuraavia asioita:

- Asemakaavan ehdotus tukee maakunnallisesti merkittävän rakennuksen säilymistä ja sen kulttuurihistoriallisia arvoja sekä huomioi uuden käyttötarkoituksen mahdollisimman monipuolisesti näissä tiloissa.
- Maakuntakaavan koko maakuntaa koskeva kulttuuriympäristön suunnittelumääräys tulee lisätä kaavaselostukseen.

Ehdotusvaiheen palautteesta ja vastineista niihin on koottu erillinen yhteenveto, joka on asian liitteenä.

Asemakaavan muutosehdotus

Asemakaavaselostusta on täydennetty lausunnossa esitetyn mukaisesti lisäämällä maininta maakuntakaavan kulttuuriympäristöä koskevasta suunnittelumääräyksestä. Asemakaavan muutosehdotukseen ei ole tehty julkisen nähtävänäolon jälkeen muita muutoksia.

Kaavaselostukseen tehty täydennys on vaikutukseltaan vähäinen, eikä edellytä asemakaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamista.

Asemakaavan muutos on vaikutuksiltaan merkittävä ja sen hyväksyy kaupunginvaltuusto (hallintosäntö 8 §).

Kaavaan liittyvää aineistoa on nähtävillä kaavoituksen verkkosivuilla.

Ehdotus

Esittelijä: Hannu Kantonen, toimialajohtaja

Kaupunkirakennelautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että asemakaavan muutosehdotus hyväksytään.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valmistelijat / lisätiedot:

Anu Leppänen, kaupunginsihteeri, anu.j.leppanen@jyvaskyla.fi

Liitteet

- 1 Kaavaselostus liitteineen, Vapaudenkatu 39-41 (hyväksymisvaihe, kh 25.8.2025)
- 2 Kaavakartta, Vapaudenkatu 39-41 (hyväksymisvaihe, kh 25.8.2025)
- 3 Lausunnot (ehdotusvaihe), Vapaudenkatu 39-41
- 4 Palaute ja vastineet (ehdotusvaihe), Vapaudenkatu 39-41

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.

Ehdotus

Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että asemakaavan muutosehdotus hyväksytään.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto, 27.10.2025, § 103

Liitteet

- 1 Kaavaselostus liitteineen, Vapaudenkatu 39-41 (hyväksymisvaihe, kv 27.10.2025)
- 2 Kaavakartta, Vapaudenkatu 39-41 (hyväksymisvaihe, kv 27.10.2025)
- 3 Lausunnot (ehdotusvaihe), Vapaudenkatu 39-41
- 4 Palaute ja vastineet (ehdotusvaihe), Vapaudenkatu 39-41

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.

Kaavaan liittyvää aineistoa on nähtävillä kaavoituksen verkkosivuilla.

Ehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen.

Vapaudenkatu 39–41 (Kaupunginkirjasto)

Asemakaavaselostus
Kaavatunnus 01:183

27.10.2025

SISÄLLYSLUETTELO

1	TIIVISTELMÄ	3
1.1	Kaava-alue	3
1.2	Tiivistelmä asemakaavasta	3
1.3	Kaavaprosessin vaiheet	4
1.4	Yhteystiedot	5
2	TAVOITTEET	5
2.1	Suunnittelun tarve ja käynnistäminen	5
2.2	Tavoitteet	5
3	LÄHTÖKOHDAT	6
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	6
3.2	Suunnittelutilanne	18
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	25
4.1	Aloitusvaihe	25
4.2	Luonnosvaihe	25
4.3	Ehdotusvaihe	26
4.4	Hyväksymisvaihe	28
5	ASEMAKAAVAN KUVAUS	28
5.1	Kaavaratkaisun yleiskuvaus	28
5.2	Aluevaraukset	29
5.3	Kaavaratkaisun perustelut	30
5.4	Kaavamerkinnot ja -määräykset	30
5.5	Vaikutusten arviointi	34
6	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	37
6.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	37
6.2	Toteuttaminen ja ajoitus	37
6.3	Toteutuksen seuranta	37

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- 1) osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 2) asemakaavan muutosehdotus, pienennös
- 3) yhteenveto luonnosvaiheen palautteesta ja vastineet
- 4) yhteenveto ehdotusvaiheen palautteesta ja vastineet
- 5) yhteiskäyttöautosopimuksen sisältö ja ehdot
- 6) asemakaavan seurantalomake

Kaavan selvitykset on lueteltu kappaleessa 3.2 suunnittelutilanne. Lähdeaineistoon ja tehtyihin selvityksiin/suunnitelmiin on mahdollisuus tutustua asemakaavoituksessa.

1 Tiivistelmä

1.1 Kaava-alue

Suunnittelualue on rajattu kuvaan viitteellisesti.

Asemakaavan muutos koskee 1. kaupunginosan korttelin 7 tonttia 10 sekä katualuetta

Asemakaavan muutoksella muodostuu 1. kaupunginosan korttelin 7 tontti 10 sekä katualuetta

1.2 Tiivistelmä asemakaavasta

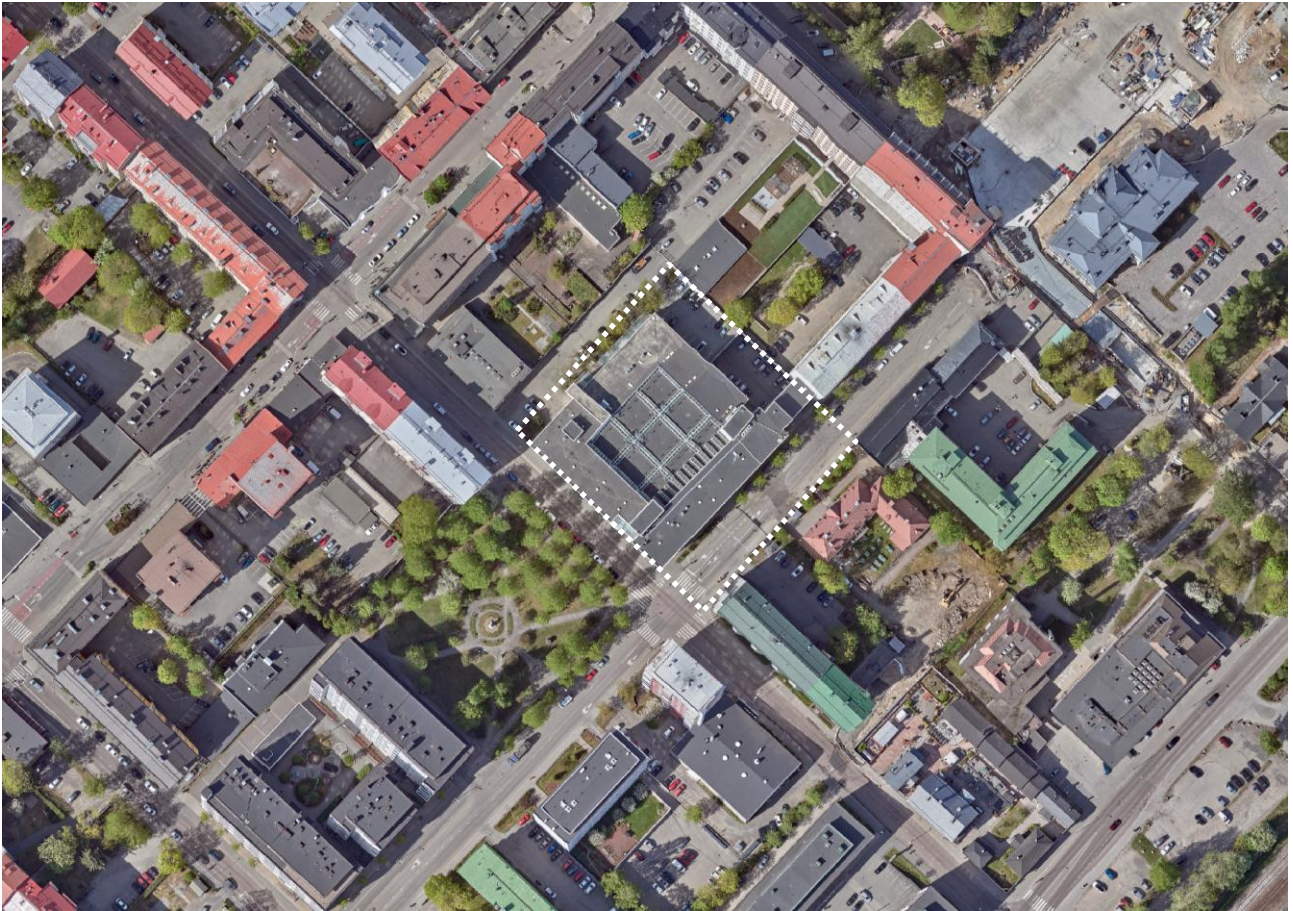
Asemakaavamuutoksen tarkoituksena on laajentaa suunnittelualueen käyttötarkoitusta mahdollistamaan julkisen rakentamisen lisäksi esimerkiksi liike-, toimisto- ja tapahtumatilaa. Tarkoituksena on myös suojella asemakaavallisesti maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde.

Asemakaavamuutoksella alueelle muodostuu keskustatoimintojen korttelialue (C-1). Käyttötarkoitus mahdollistaa laajasti erilaisten keskustahakuisten toimintojen sijoittumisen alueelle, kuitenkin asuinrakentamisen mahdollisuus on suljettu pois kahta olemassa olevaa asuntoa lukuun ottamatta. Rakennusoikeutta on osoitettu 15500 kerrosalaneliometriä toteutuneen tilanteen mukaisesti mahdollistaen myös pieniä tilamuutoksia.

Alueella sijaitseva rakennus on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde, joka on suojeltu sr-merkinnällä. Suojelu käsittää rakennuksen julkisivut sekä keskeiset sisätilat. Autopaikkoja on toteutettu osittain rakenteellisena maan alle ja osittain maantasoon. Asemakaavassa ei osoiteta lisärakentamisen mahdollisuuksia. Käyttämätöntä rakennusoikeutta on noin 600 kerrosalaneliometriä mahdollisia rakennusrungon sisällä tapahtuvia tilamuutoksia varten.

Lähes koko alue on rakennettua. Tontin luoteisrajan tuntumaan on osoitettu kapea istutettava tontin osa sekä säilytettävä puurivi toteutuneen tilanteen mukaisesti. Kaavamuutos on vaikutuksiltaan vähäinen.

Asemakaavan toteuttaminen on mahdollista asemakaavan tultua voimaan. Jyväskylän kaupungin viranomaiset valvovat rakentamisen toteutusta rakennuslupamenettelyn ja -valvonnan yhteydessä.

Ortokuva suunnittelualueesta ja lähiympäristöstä (2022)

1.3 Kaavaprosessin vaiheet

Aloitusvaihe

- Kaavoituksen aloittamisesta / vireilletulosta tiedotettiin sanomalehti Keskisuomalaisessa 1.11.2024.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) lähetettiin osallisille ja viranomaisille luonnosvaiheen nähtävilläolosta tiedottamisen yhteydessä.

Luonnosvaihe

- Asemakaavan muutosluonnos kaupunkirakennelautakunnan käsittelyssä 4.3.2025.
- Asemakaavaluonnos MRA 30 §:n mukaisesti nähtävillä 11.3.–25.3.2025 välisen ajan.

Ehdotusvaihe

- Asemakaavan muutosehdotus kaupunkirakennelautakunnan käsittelyssä 6.5.2025.
- Asemakaavan muutosehdotus AKL 65 §:n mukaisesti nähtävillä 16.5.–16.6.2025.

Hyväksymisvaihe

- Asemakaavan muutosehdotus kaupunkirakennelautakunnan käsittelyssä 12.8.2025.
- Asemakaavan muutosehdotus kaupunginhallituksen käsittelyssä 25.8.2025.
- Asemakaavan muutosehdotus hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa xx.xx.2025.

1.4 Yhteystiedot

Mauri Hähkiöniemi, Asemakaavasunnittelija

Jyväskylän kaupunki

Asemakaavoitus

Postiosoite: PL 233, 40101 Jyväskylä

Käyntiosoite: Hannikaisenkatu 17

Puh. 014 569 5034

Sähköpostiosoite: mauri.hahkioniemi@jyvaskyla.fi

2 Tavoitteet

2.1 Suunnittelun tarve ja käynnistäminen

Asemakaavan laatiminen on käynnistynyt Jyväskylän kaupungin aloitteesta syksyllä 2024. Kaavamuutos on kaavoitusohjelmassa 2025–2027.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on laajentaa korttelialueen käyttötarkoitusta julkisesta rakentamisesta keskustatoimintoihin sekä suojella rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Kaavamuutoksen taustalla on laaja-alaisempi keskusta-alueen kulttuuritilojen sijoittumistarkastelu. Nykyinen kaupunginkirjaston rakennus on yli neljäkymmentä vuotta vanha, ja edellyttää tulevana vuosina kattavaa peruskorjausta. Selvittelyssä on kirjastotoimintojen sijoittuminen tulevaisuudessa Lyseon kulttuurikortteliin. Asemakaavan muutoksella ei ratkaista kulttuuritilojen sijoittumista, vaan asema-kaava mahdollistaa rakennuksen käyttämisen kirjastotoiminnan lisäksi moneen muuhun käyttötarkoitukseen. Asemakaavan muutos mahdollistaa osaltaan laaja-alaisemmin kulttuuritilatarkastelun.

Asemakaavan laatiminen on aloitettu syksyllä 2024 ja kaavoituksen vireilletulosta on ilmoitettu sanomalehti Keski-suomalaisessa 1.11.2024 julkaistulla kuulutuksella.

2.2 Tavoitteet

Asemakaavamuutoksen tavoitteet:

- Maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottaminen ja tarvittavien suojelumerkintöjen ja -määraysten osoittaminen.
- Alueen käyttötarkoituksen laajentaminen mahdollistamaan julkista rakentamista monipuolisemmin erilaisten keskustahakuisten toimintojen sijoittuminen.
- Kaupunkivihreän huomioon ottaminen niiltä osin, kuin se on mahdollista tiiviisti rakennetussa keskustaympäristössä. Olemassa olevan puuston säilyttäminen tontin luoteisosassa.

3 Lähtökohdat

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Jyväskylän ydinkeskustassa Yläkaupungin alueella. Suunnittelualue rajoittuu Vapaudenkatuun ja Cygnaeuksenkatuun sekä asuin- ja liikerakennusten korttelialueeseen. Suunnittelualueella sijaitsee 1980 valmistunut Jyväskylän kaupunginkirjastorakennus, joka on maakullisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Suunnittelualueen lähiympäristö on rakennuskannaltaan ja toiminnoiltaan monimuotoista keskusta-aluetta. Alueen lähiympäristössä on paljon merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä muun muassa Kirkkopuisto ja hallintokortteli, Kauppakatu ja Yläkaupungin korttelit. Suunnittelualue sijaitsee keskustan hyvien palveluiden ja liikenneyhteyksien äärellä.

Suunnittelualue on kokonaan rakennettua korttelialuetta, jossa kaupunkivihreän määrä on vähäinen. Alueen luoteisosassa kasvaa kuusi varttunutta lehtipuuta ja vähäisesti köynnöskasvillisuutta. Alueen lounaispuolelle sijoittuu Cygnaeuksen puisto. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 6700 m².

Ilmakuva suunnittelualueesta ja lähiympäristöstä etelän suunnasta (9/2024)

3.1.2 Rakennettu ympäristö

Yhdyskuntarakenne

Suunnittelualueen lähiympäristön yhdyskuntarakenne on tyypillistä suomalaisen suuren kaupungin ydinkeskustaa. Suunnittelualue sijoittuu keskustan vanhalle tiiviisti rakennetulle ruutukaava-alueelle. Alueen katuverkko noudattaa perinteistä ruutukaavaa tiukan koordinaatiston mukaisesti. Yhdyskuntarakenne on tiiviisti rakentunutta ja asuinrakennusvaltaista. Rakennusten maantasossa katutilaan rajautuviin osiin on toteutunut liiketiloja. Yhdyskuntarakenteelle leimallisen piirteen antaa tiukka ruutukaava, rinnemaastoon sijoittuva suhteellisen tasakorkuinen rakennuskanta ja alueelle taustan luova vihreä Harju sekä Seminaarinmäki. Suunnittelualueen lounaispuolelle sijoittuu Cygnaeuksen puisto, joka tuo kaupunkirakenteeseen vihreyttä ja vapaata tilaa. Kaupunginkirjastorakennus täyttää lähes koko tontin ja rajaa tiukasti Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun katutilaa.

Kaupunkikuva

Suunnittelualue sijaitsee Jyväskylän ydinkeskustassa ruutukaava-alueella ns. Yläkaupungin alueella. Yläkaupunginalueen rakennuskanta on pääosin asuinkerrostalopainotteista ja rakentunut 1950–1960-lukujen aikana. Kaupunkikuva on siis hyvin yhtenäinen, vaikkakin rakennusten materiaalit, värit ja muoto vaihtelevat jonkin verran. Ajallisesta ja käyttötarkoituksellisesta yhtenäisyydestä huolimatta alueen kaupunkikuva ilmentää tyypillistä monimuotoista ydinkeskusta-aluetta. Suunnittelualueella sijaitseva kaupunginkirjastorakennus edustaa ympäristössään poikkeavaa rakentamista sen käyttötarkoituksen ollessa julkista toimintaa. Toiminnan laatu vaikuttaa merkittävästi rakennuksen arkkitehtuuriin niin massoitellun kuin kaupunkikuvallisen ilmeen osalta. Kaupunkikuvallisesti alueen arvot liittyvät katunäkymiin sekä kaukomaisemaan Jyväsjärven suunnasta. Kaupunkikuvallisesti leimallista on lähiympäristön suuri määrä merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Yksittäisten kohteiden lisäksi koko lähiympäristö on maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Ilmakuva suunnittelualueesta ja lähiympäristöstä etelän suunnasta (9/2024)

Rakennuskanta

Suunnittelualueella sijaitsee arkkitehti Eero Hyvämäen (arkkitehtitoimisto Hyvämäki-Karhunen-Parkkinen) suunnittelema ja 1980 valmistunut Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopisto-rakennus. Rakennus perustuu 1975 käydyin arkkitehtuurikilpailun toisen palkinnon saaneeseen ehdotukseen ”Peltirumpu”. Vaalea neljäkerroksinen kuutiomainen rakennus sijoittuu korttelin eteläkulmaan täyttäen lähes koko tontin. Rakennuksen julkisivumateriaalina on vaalea keraaminen laatta.

Rakennus edustaa aikansa kulttuurikeskusrakentamista, ja oli valmistuessaan Suomen suurin kirjastorakennus. Rakennus liittyi vaurastuvan hyvinvointivaltion kulttuurirakentamiseen, jonka päämääränä oli kansalaisten yhdenvertaisuus tiedon, kulttuurin ja koulutuksen tarjonnassa.

Rakennus on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteeksi. Rakennuksen ominaispiirteet ovat säilyneet hyvin. Rakennuksen keskeisimmät sisätilat ovat ala-aula ja siihen liittyvä kahvila ja lehtilukusali sekä toisen kerroksen ilmava lainaussali. Rakennuksen näyttävät kattoikkunat rakenteineen ovat yksi keskeinen ominaispiirre. Rakennustekniset ratkaisut mahdollistavat avarat ja valoisat sisätilat. Rakennus on suunniteltu mahdollistamaan tilojen muokkaamisen käyttötarpeiden muuttuessa. Sisätilat on suunniteltu joustaviksi ja niitä on jäsennelty enimmäkseen kevyillä väliseinillä ja kalusteilla. Myös rakennuksen alkuperäinen sisustus (Anita Karhunen) on säilynyt, ja rakennukseen tilatut taideteokset kuten Tiedon puu -veistos (Kari Huh-tamo) on keskeinen osa kokonaisuutta. Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriaselvitys 2012 (Ulla Pohjamo/Keski-Suomen museo).

Rakennushistoriaselvityksessä todetaan suojelutavoitteista: *”Rakennuksen ominaispiirteitä ja niihin liittyviä arvoja tulee vaalia tulevissa kunnostus- ja muutostöissä. Rakennuksen julkisivut ja keskeiset sisätilat tulisi säilyttää siten, että niiden erityispiirteet ja arvot turvataan. Tilojen muutokset ja uudet toiminnot tulee sijoittaa keskeisten tilojen ulkopuolelle nykyisten aputilojen, työtilojen, luentosalien ja luokkien paikalle. Jos rakennusosia tai pintamateriaaleja joudutaan uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistä vastaavilla materiaaleilla ja tekniikoilla. Alkuperäistä sisustusta, pintoja, kiintokalusteita ja irtokalusteita, valaisimia ja taideteoksia tulee säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan palauttaa uusittuihin tiloihin peruskorjauksen jälkeen.”*

Rakennus on neljäkerroksinen, jonka ensimmäisessä kerroksessa on avoimia aula- ja kokoontumistiloja, toisessa ja kolmannessa kerroksessa kirjaston kokoelmatiloja ja neljännessä kerroksessa toimistotiloja. Rakennuksen kellariin on toteutettu 57 paikkainen pysäköintihalli ja varastotiloja. Vapaudenkadun suuntaiseen kaksikerroksiseen siipiosaan (2. ja 3. krs) on toteutettu kaksi asuinhuoneistoa (à 63 m², 3 h+k).

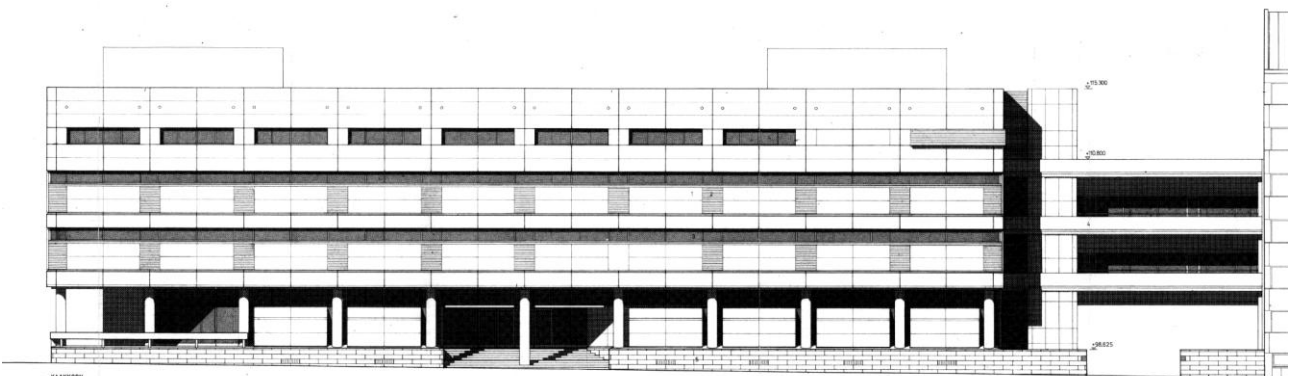
Rakennuksessa on toteutunutta kerrosalaa 14903 kerrosalaneliömetriä. Kellarikerroksen laajuus on 6130 m², josta kerrosalaan laskettavaa on 3012 k-m². Rakennuksessa on kaupunginkirjaston sekä kansalaisopiston tiloja.

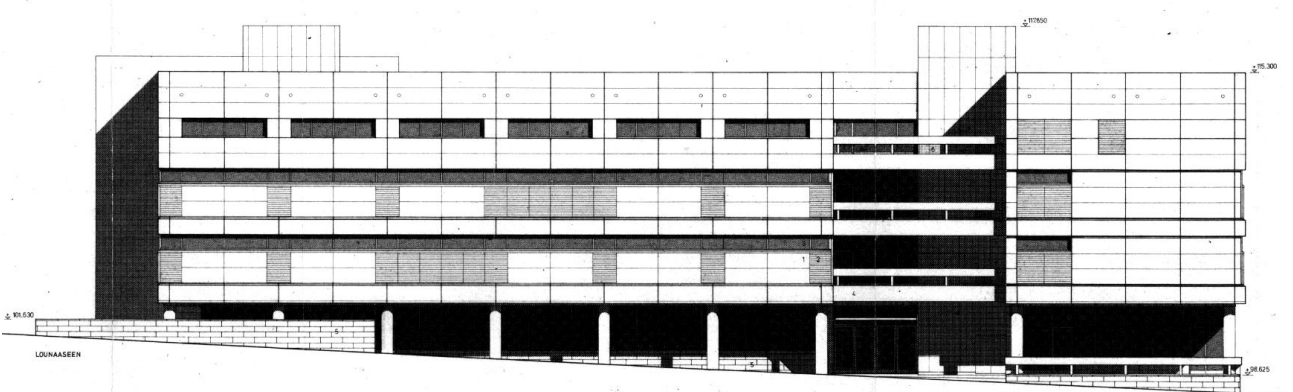
Kuvia 1980 valmistuneesta kaupunginkirjaston rakennuksen ulkopuolelta. Vasemmalla kuva Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun risteyksestä, keskellä Cygnaeuksenkadulta kohti länttä ja oikealla sisäpihan puolelta kohti Vanhaa pappilaa. (9/2024)

Kuvia 1980 valmistuneesta kaupunginkirjaston rakennuksen sisäpuolelta. Vasemmalla kuva ala-aulasta läh-tevistä portaista, keskellä ala-aula ja kahviotila ja oikealla portaikko ja kakkoskerroksen avointa salitilaa. (9/2024)

Rakennuksen julkisivu Vapaudenkadulle (5/1980, Arkkitehtitoimisto Hyvämäki-Karhunen-Parkkinen)

Rakennuksen julkisivu Cygnaeuksenkadulle (5/1980, Arkkitehtitoimisto Hyvämäki-Karhunen-Parkkinen)

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella sijaitseva 1980 valmistunut kaupunginkirjaston rakennus on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristön kohde.

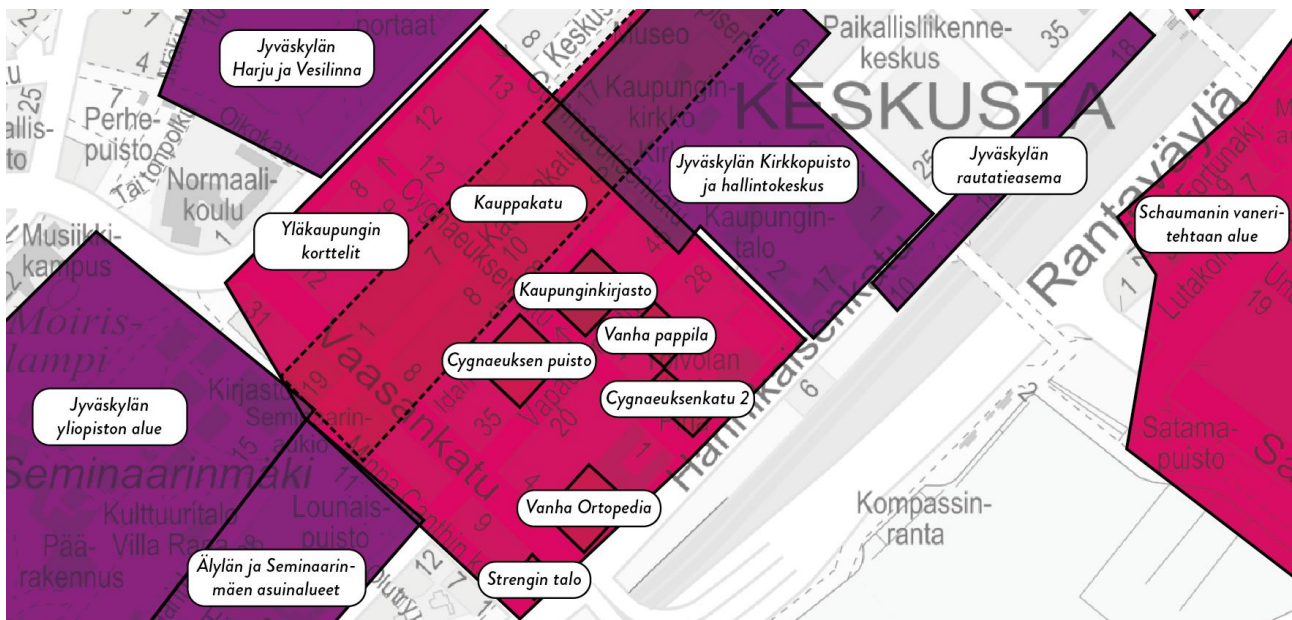
Jyväskylän kaupungin pääkirjasto (maakuntakirjasto) ja kansalaisopisto (työväenopisto) (maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö)

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 kohdeluettelon aluekuvauksessa todetaan:

"Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopiston rakennus valmistui vuonna 1980. Moderni, vaalea ja kuutiomainen rakennus on valmistumisestaan lähtien ollut kulttuurin monitoimitalo ja kaupunkilaisten kohtaamispaikka. Kaupunkikuvassa rakennuksen kuutiomainen vaalea rakennuskokonaisuus sijoittuu Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun kulmaan, luoden kontrastin Cygnaeuksen puiston avoimuudelle. Kirjaston ja kansalaisopiston rakennuksen toteutuksen lähtökohtana oli arkkitehtuurikilpailu, jonka voitti Arkkitehtitoimisto Hyvämäki–Karhunen–Parkkinen, ehdotuksella "Peltirumpu". Arkkitehti Eero Hyvämäki kantoi päävastuun suunnittelusta. Rakennuksen vähäeleiset julkisivut jäsenyivät sisätilojen mukaan. Julkisivumateriaalina on käytetty vaaleaa keraamista laattaa, joka on toteutettu sandwich-elementeillä teräsbetonirungolle. Jo alkuperäisessä suunnitelmassa on otettu huomioon mahdollisuus muokata sisätiloja muuttuvien käyttötarpeiden muuttuessa. Sisustusarkkitehti Anita Karhunen suunnittelema alkuperäinen sisustus on edelleen nähtävissä rakennuksessa. Keskeinen osa kokonaisuutta ovat rakennukseen tilatut taideteokset kuten Kari Huhtamon suunnittelema Tiedon puu – veistos. Kirjastorakennuksella on huomattavaa kaupunkikuvallista merkitystä. Kokonaisuudella on rakennushistoriallista merkitystä kulttuuri- ja sivistystoimen 1980-luvun julkista rakentamista edustavana kohteena."

Lähiympäristön rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueen lähiympäristössä on sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Alueen pohjoispuolella sijaitseva Kirkkopuiston ja hallintokorttelin muodostama kokonaisuus on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä ovat Kauppakatu, Yläkaupungin korttelit, Cygnaeuksen puisto ja Vanha Pappila.

Karttakuva suunnittelualueen lähiympäristön merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Violetilla vä-
rillä on osoitettu valtakunnallisesti merkittävät ja punaisella maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuu-
riympäristöt.

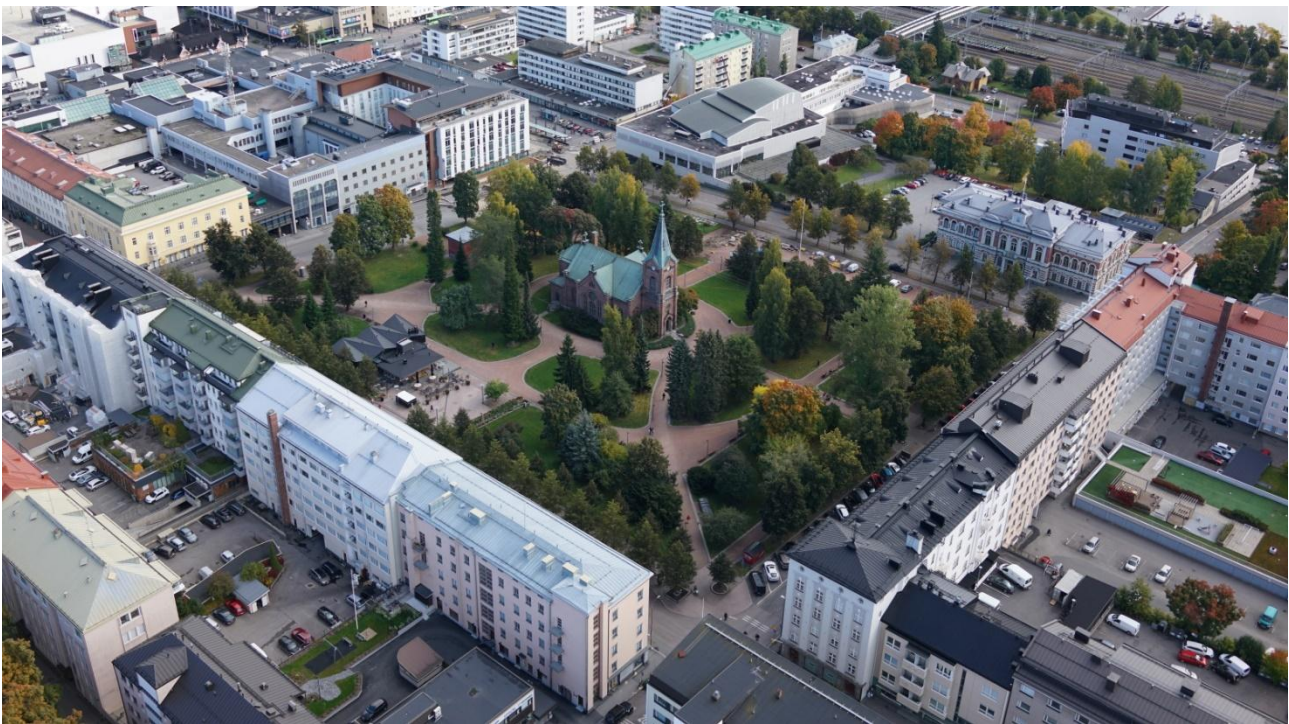
Jyväskylän Kirkkopuisto ja hallintokeskus (valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, RKY 2009)

RKY 2009 aluekuvauksessa todetaan:

”Kirkkopuisto on arkkitehti C.L. Engelin 1837 laatiman Jyväskylän ruutuasemakaavan keskeinen aukiosommitelma. Kirkkopuisto ympäristöineen sekä sen vieressä oleva kaupungin hallintokortteli muodostavat Jyväskylän keskustaan eriaikaiset rakennushistoriallisesti merkittävät kaupunkikuvalliset kohokohdat.

Kirkkopuiston keskellä on kaupunkiseurakunnan punatiilinen kirkko (1880) ja puistokorttelia ympäröivät eriaikaiset kaupunkirakennukset, kuten Kunnallistalo (1899), postitalo eli entinen suojeluskunnan talo Suoja (1929), Kansallisosakepankin talo (1916) ja Säästöpankki (1930).

Jyväskylän kulttuuri- ja hallintokortteli pohjautuu Alvar Aallon 1960-luvun suunnitelmaan, johon perustuen on toteutettu poliisitalo (1970), virastotalo (1978) ja kaupunginteatteri (1982). Kortteli on yksi Aallon suunnittelemista neljästä kulttuuri- ja hallintokeskuskokonaisuudesta Suomessa (muut ovat Seinäjoki, Alajärvi ja Rovaniemi).”

Ilmakuva Kirkkopuistosta ja hallintokorttelista lännen suunnasta (9/2022)

Vanha pappila (maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö)

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 kohdeluettelon aluekuvauksessa todetaan:

”Jyväskylän kaupunkiseurakunnan pappila sijaitsee keskeisellä paikalla (Vapaudenkatu 26) lähellä kirkkoa uudempien kerrostalojen ympäröimänä. Arkkitehti Kauno S. Kallion suunnittelema ja vuonna 1928 valmistuneella pappilalla on huomattavaa rakennushistoriallista merkitystä tyyllisesti tanskalaista kaupunkilaistaloa muistuttavana 1920-luvun klassisena tiilirakennuksena. Pappilan sisätilat kertovat rakennuksen historiasta. Rippikoulusalin kattoa koristaa kuvataiteilija Urho Lehtisen maalaukset, kappelissa on hänen suunnittelema lasimaalaus. Pappilassa on hyvin säilynyt huonejärjestys ja alkuperäisiä rakennusosia. Korjauksissa on annettu

arvoa rakennuksen ominaispiirteille säilyttäen rakennuksen alkuperäisen tunnelman ja luonteen. Pappila on tärkeä osa keskustan kaupunkinäköä.”

Vanha pappila on suojeltu rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla. Keski-Suomen ELY-keskus on tehnyt päätöksen suojelusta 5.3.2019 ja Ympäristöministeriö on vahvistanut päätöksen 9.3.2022.

Kuva Vanhasta pappilasta Vapaudenkadun suunnasta (9/2024)

Cygnaeuksen puisto (maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö)

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 kohdeluettelon aluekuvauksessa todetaan:

”Ennen Jyväskylän kaupungin perustamista sijaitsi nykyisen ruutukaavan alueella kappelikylän kirkko, markkinapaikka ja muutamia taloja piharakennuksineen. Jaakko Jaakonpoika Leppäsen suunnittelema kirkko oli rakennettu maanteiden risteykseen vuonna 1775. Kirkon ympärille perustettiin hautausmaa. Uuden kaupunginkirkon valmistuttua vuonna 1880 vanha kirkko purettiin käyttämättömänä vuonna 1888 ja paikalle tehtiin puisto. Sen reunoille istutettiin koivuriivit, lehmuksia ja vaahteroita. Puisto sai nykyisen nimensä Jyväskylän seminaarin ensimmäisen johtajan Uno Cygnaeuksen mukaan vuoden 1899 asemakaavassa. Puiston historiallisesta merkityksestä muistuttaa kuvanveistäjä Ville Vallgrenin vuonna 1899 tekemä Uno Cygnaeuksen patsas ja arkkitehti Pauli E. Blomstedtin ja kuvanveistäjä Gunnar Finnen Vanhan kirkon muistomerkki (1938).”

Ilmakuva Cygnaeuksen puistosta koillisen suunnasta (9/2024)

Yläkaupungin korttelit (maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö)

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 kohdeluettelon aluekuvauksessa todetaan:

”Jyväskylän ruutukaava-alueen niin kutsutut Yläkaupungin korttelit (korttelit 4, 5, 6, 7, 14, 15, 17, 18, 64, 66 ja 67) muodostavat yhtenäisen ja edustavan kokonaisuuden 1950–1960-luvuilla rakennetuista asuinkerrostaloista. Yläkaupungin kortteleiden kerrostalot ovat rakentuneet pääosin muutaman arkkitehdin toimesta. Alueella eniten vaikuttaneita arkkitehteja ovat Matti Hämäläinen, Olavi Kivimaa, Erkki Kantonen, Jorma Paatola ja Raimo Halonen, joista kolme ensiksi mainittua toimivat peräkkäin Jyväskylän kaupunginarkkitehtinä vuosien 1939–1988 aikana. Erityisesti Yliopistonkadun ja Kauppakadun varrella olevissa kerrostaloissa on kivijalkakauppoja ja erilaisia liiketilasiipiä. Alue sijoittuu ruutuasemakaavassa pitkästä suunnasta Yliopistonkadun, Keskustien, Kauppakadun, Vapaudenkadun ja Hannikaisenkadun varsilla, sekä pystysuunnassa Kilpisenkadun, Gummeruksenkadun, Cygnaeuksenkadun, Vaasan kadun ja Minna Canthin kadun varsille. Aluetta rajaa Kirkkopuisto ja hallintokortteli, länsipuolella Lounaispuisto ja Seminaarinmäki, pohjoispuolella Harju ja eteläpuolella junarata. Historiallisen 1800-luvun ensimmäisen ruutukaavan katulinjaukset ovat pääsääntöisesti säilyneet sellaisenaan Yläkaupungin alueella. Auerakenteessa näkyy kuitenkin selvästi myös vuoden 1947 rakennusjärjestyksen tavoitteet sekä vuoden 1968 yleiskaavan määräykset. Yläkaupungin alue on arkkitehtonisesti ja historiallisesti yhtenäinen, Jyväskylässä ja Keski-Suomessa ainutlaatuinen, modernia rakennusperintöä edustava kantakaupunkiympäristö.”

Ilmakuva Yläkaupungin kortteleista pohjoisen suunnasta (6/2022)

Kauppakatu (maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö)

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 kohdeluettelon aluekuvauksessa todetaan:

*”Jyväskylän Kauppakatu kulkee Jyväskylän keskustan läpi vaakasuurteisesti, koko ruutuase-
makaavan mitalta päättyen Aren aukiolle, Kolmikulman eteen. Kauppakatu on ollut sekä Jy-
väskylän läpikulkukatu että kautta historian, ainoa varsinainen liikekatu. Kauppakadun varren
liike- ja asuinrakentaminen alkoi heti, kun vuonna 1837 valmistuneen C.L. Engelin asemakaa-
van kadut ja korttelit oli mitattu maastoon. Yhä edelleen Kauppakadun varteen sijoittuvat kes-
kusta-alueen suurimmat kauppakeskukset ja merkittävimmät liiketilat, kuten Forum, Torikes-
kus ja Jyväskeskus sekä tavaratalo Sokos. Kadun keskiosassa sijaitsee kaupungin keskus-
paikka, ”kompassi”. Kauppakatu muutettiin vuonna 1993 joukkoliikennekadusta kävelykaduksi.
Kävelykatu laajeni Asemakadulle vuonna 2011 ja Väinönkadulle vuonna 2013.*

*Kauppakadun varren arkkitehtuuri on ajallisesti kerroksellista ja se sisältää monenlaisia arvo-
kerrostumia. Vanhimmat säilyneet rakennukset Kauppakadun varressa sijoittuvat Kirkkopuis-
ton ympäristöön sekä Aren aukion puoleiseen päähän. Vanha Tiilitalo (arkkitehti K.A. Nylund,
1928), Kauppakatu 32 (1929, arkkitehti Georg Jägerroos), Työväentalo (1925, arkkitehti Alvar
Aalto 1925) ja Aren liikerakennus (1938, arkkitehti Paavo Tiitola) edustavat 1920–1930-lukujen
liike- ja asuinrakentamista. Kirkkopuiston laidassa näyttävää liike-elämän rakentamista esitte-
lee muun muassa entinen Suomen pankin talo (1949, arkkitehti Harry W. Schreck), entinen
Kansallis-Osake-Pankin talo (1915, arkkitehdit Vilho Penttilä, 1939 Kauno S. Kallio, 1976 Erkki
Kantonen), Toritalo (1929, arkkitehti Urho Åberg) ja Keskitalo (1930, arkkitehti Kerttu Tammi-
nen). Yläkaupungin puoleinen osa Kauppakadusta muodostuu pääosin asuin- ja kerrostaloista,
joissa ensimmäinen kerros on rakennettu kivijalkakaupoiksi ja liiketiloiksi. Suunnittelijoina
Kauppakadun alkupäässä ovat toimineet Jyväskylän kaupunginarkkitehteinäkin toimineet ark-
kitehdit Matti Hämäläinen (1950–1960-luvuilla) ja Erkki Kantonen (erityisesti 1960–1970-lu-
vuilla). Lisäksi arkkitehti Jorma Paatolan sekä arkkitehti Raimo Halosen useita suunnitelmia on
toteutettu alueelle. Kauppakatu on keskisuomalaisittain poikkeuksellinen ja historiallisesti mer-
kittävä liike- ja asuinrakentamisen kokonaisuus, jossa yhdistyy kaupungin kehityksen erilaiset
vaiheet ja arkkitehtuuri.”*

Ilmakuva Kauppakadusta Aren aukion suunnasta kohti Seminaarinmäkeä (6/2022)

Asuminen ja sosiaalinen ympäristö

Suunnittelualueen lähiympäristön (n. 300 m etäisyydellä, 9/2024) asukkaista on lapsia ja nuoria (0–19-vuotta) noin 200, työkäisiä (20–64-vuotta) noin 1700 ja eläkeläisiä (yli 65-vuotta) noin 460. Kaava-alueen lähiympäristön kokonaisasukasmäärä on noin 2360, josta lasten ja nuorten osuus on noin 8 prosenttia, työkäisten osuus noin 72 prosenttia ja eläkeläisten osuus noin 20 prosenttia.

Suunnittelualue sijaitsee ydinkeskustassa Yläkaupungin alueella, joka on asuinkerrostalovaltaista aluetta.

Palvelut

Suunnittelualue tukeutuu lähiympäristön eli keskusta-alueen kattaviin palveluihin. Suunnittelualueella toimii Jyväskylän kaupunginkirjaston pääkirjasto sekä kansalaisopisto.

Liikenne

Pääasiallinen ajoyhteys suunnittelualueelle on Vapaudenkadulta, josta kulku ohjautuu sekä maanpäälliselle pysäköintialueelle että maanalaiseen pysäköintihalliin. Toissijainen ajoyhteys suunnittelualueelle on Cygnaeuksenkadulta tonttien 1-7-6 ja -7 kautta, josta kulku ohjautuu maanpäällisen pysäköintialueen ylemmälle tasolle. Vapaudenkatu sekä Cygnaeuksenkatu ovat molemmat vilkkaasti liikennöityjä keskustan ruutukaava-alueen katuja, jotka palvelevat keskeisenä joukkoliikennekäytävänä. Vuoden 2018 liikennelaskennassa Vapaudenkadulla kulki noin 2300 ja Cygnaeuksenkadulla noin 4200 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kuvia liikenneympäristöstä, vasemmalla Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun risteysalue kohti keskustaa, keskellä Cygnaeuksenkatu kohti Jyväsjärveä ja oikealla Vapaudenkatu kohti Ruusupuistoa (9/2024)

Suunnittelualueelle on toteutettu sekä maanpäällistä että maanalaista pysäköintiä. Alueen pohjois-osaan on toteutettu 52 maantasopaikkaa kahteen tasoon siten, että alemmalle (25 ap) kuljetaan Vapaudenkadulta ja ylemmälle (24 ap) Cygnaeuksenkadulta. Kulku ylemmälle pysäköintitasolle on toteutettu asemakaavan mukaisena rasitteena (hl = korttelin pysäköinti- ja huoltoliikennettä varten varattava alue) tonttien 1-7-6 ja -7 kautta. Cygnaeuksenkadun liittymän tuntumaan korttelin sisäpihan puolelle on lisäksi toteutettu 3 maantasopaikkaa. Kirjastorakennuksen kellarikerrokseen on toteutettu maanalainen pysäköintihalli, jossa on 57 autopaikkaa. Toteutettuja autopaikkoja kiinteistöllä on yhteensä noin 109.

Kuvia suunnittelualueen pysäköintialueista, vasemmalla ylempi pysäköintitaso ja keskellä sekä oikealla alempi taso (9/2024)

Keskusta-alueella autotiheys on noin 300 autoa 1000 asukasta kohti. Asutokunnista autottomia asutokuntia on noin 61 prosenttia, yhden auton asutokuntia noin 33 prosenttia ja kahden tai useamman auton asutokuntia noin 6 prosenttia. Keskustassa liikkuminen perustuu suurelta osin kesäviin liikkumismuotoihin kuten jalankulkuun, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen.

Suunnittelualue sijaitsee Jyväskylän ydinkeskustassa, jossa joukkoliikenteen palvelut ovat erinomaiset. Joukkoliikenteen pysäkkialueet sijoittuvat kirjastorakennuksen Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun puoleisille katuosuuksille. Suunnittelualueelta on hyvät kevyen liikenteen yhteydet joka suuntaan, ja ne liittyvät jouhevasti ympäristön muuhun kevyen liikenteen reittiverkostoon. Suunnittelualueen luoteispuolitse kulkee koko korttelin lävitse tonteilla rasitteena oleva yleiselle jalankululle osoitettu yhteys, joka muodostaa luontevan reitin Kirkkopuiston ja Cygnaeuksenkadun välille. Yhteys jatkuu saman suuntaisena Cygnaeuksen puiston ja Idankujan kautta Vaasankadulle sekä Kirkkopuiston lävitse Kilpisenkadulle asti. Suunnittelualueen kohdalla jalankulun yhteys kulkee jäsentymättömänä laajalla pysäköintialueella.

Kuvia korttelin läpi kulkevasta jalankulkuyhteydestä. Vasemmalla Cygnaeuksenkadun liittymästä kohti Gummeruksenkatua, keskellä korttelin keskeltä kohti Cygnaeuksenkatua ja oikealla Gummeruksenkadun liittymästä kohti Cygnaeuksenkatua. (9/2024)

Tekninen huolto ja erityistoiminnot

Suunnittelualueen lähiympäristöön katualueille on toteutettu kattavasti kunnallisteknistä verkostoa. Katualueille sijoittuu muun muassa kaukolämpö, vesi- ja viemäriverkosto, teleliikennekaapeleita jne. Cygnaeuksenkadun puolella kaukolämpölinja kulkee palan matkaa tontin puolella. Suunnittelualueen lävitse luode-kaakkosuuntaisesti kulkee maanalainen sähkökaapeli.

Ympäristöhäiriöt

Suunnittelualue sijaitsee vilkasliikenteisten Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun varrella, mikä aiheuttaa alueelle liikennemeluhaittoja. Alueella ei ole sellaista toimintaa (asumista, hoito- tai oppilaitoksia), johon sovellettaisiin valtioneuvoston päätöksen asetuksen mukaisia melun ulkotilojen ohjearvoja. Sisätilojen osalta sovelletaan opetus- ja kokoontumistiloissa melutason päiväohjearvoa 35 dB sekä liike- ja toimistohuoneissa päiväohjearvoa 45 dB.

3.1.3 Luonnonympäristö

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan rakennettua tonttialuetta eikä sillä sijaitse luonnontilaista ympäristöä. Tontin luoteispuoleisen rajan tuntumassa korttelin sisäpihan puolella kasvaa kuusi varttunutta tammea sekä köynnös-/pensaskasvillisuutta. Alueella ei ole todettavia luontoarvoja. Suunnittelualueen lounaispuolella Cygnaeuksenkadun toisella puolella sijaitsee Cygnaeuksen puisto.

Suunnittelualueen lähiympäristössä sijaitsee Cygnaeuksen puiston lisäksi Kirkkopuisto, jotka tarjoavat lähimmät viherpalvelut. Laajemmat viher- ja virkistysalueet sijaitsevat Harjulla sekä Jyväskylän rannassa.

Suunnittelualue on maastonmuodoiltaan loivasti kaakkoon laskevaa rinnettä. Alueen luoteisosassa maanpinnan korkeusasema on n. 100.9 mpy ja kaakkoisosassa Vapaudenkadulla n. 97.1 mpy.

Kuvia suunnittelualueen luoteisosassa pysäköintialueen vieressä kulkevasta kasvillisuudesta – kuusi varttunutta tammea ja köynnöskasvillisuutta (9/2024)

Kuvia Vapaudenkadun katuvihreästä – viisi varttunutta lehmusta ja pensaskasvillisuutta (9/2024)

3.1.4 Maanomistus

Suunnittelualue (tontti 1-7-10 ja Vapaudenkadun katualueen osa) on kokonaisuudessaan Jyväskylän kaupungin omistuksessa.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet (VAT)

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018 ja se korvaa aiemmat (2000 ja 2008) päätökset valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, joista tavoitteet 1, 3 ja 4 ovat tämän kaavahankkeen kannalta oleelliset:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Suunnittelualue sijaitsee yhdyskuntarakenteessa siten, että alueelle on mahdollista luoda edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskunnalle, joka tukeutuu olemassa olevaan rakenteeseen vahvistaen sen eheyttä. Alue on myös joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa. Yhdyskuntarakenteen eheyttämisellä on suuri merkitys ilmastomuutoksen hillitsemisen sekä yhdyskuntien toimivuuden ja taloudellisuuden kannalta.

2. Tehokas liikennejärjestelmä

3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Suunnittelualueella on syytä varautua sään ääri-ilmiöihin, tulviin ja ilmastomuutoksen vaikutuksiin.

4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Suunnittelualue on osa maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä ja kaavaratkaisussa tulee huolehtia kulttuuriympäristön arvojen turvaamisesta. Kulttuuriympäristöjen kestävä käyttö toteutuu turvaamalla niiden alueellinen monimuotoisuus ja ajallinen kerroksellisuus. Rakennetun ympäristön laadukkaalla kehittämisellä voidaan edistää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta ja ajallista kerroksellisuutta.

5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Maakuntakaava

Alueella on voimassa maakuntavaltuuston 1.12.2017 hyväksymä Keski-Suomen maakuntakaava, joka on tullut voimaan 26.1.2018.

Maakuntakaavassa suunnittelualue on keskustatoimintojen aluetta (C) sekä kulttuuriympäristön vetovoima-alue. Kaupunginkirjasto on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Suunnittelualueen lähiympäristössä on valtakunnallisesti (Kirkkopuisto ja hallintokeskus) ja maakunnallisesti (Cygnaeuksen puisto, Vanha Pappila, Yläkaupungin korttelit ja Kauppakatu) merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Maakuntakaavassa on koko maakuntaa koskeva kulttuuriympäristön suunnittelumääräys.

Keskustatoimintojen alue -merkinnällä osoitetaan kaupunkitasoisen tai seudullista merkitystä omaavan taajaman keskustatoimintojen alue. Keskustatoimintojen alueella on asutuksen lisäksi hallintoon, palveluihin ja kauppaa liittyviä toimintoja.

Suunnittelumääräyksessä todetaan: ”Keskustojen kehittämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota ydinkeskustan ja muun taajaman selkeään rajaukseen sekä keskusta-alueen viihtyisyyteen ja esteettömyyteen. Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä ja turvallisista kevytliikenteen yhteyksistä sekä turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Kohdemarkinnalla osoitettu alue on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että muodostuu eheä, keskustahakuisiin toimintoihin painottuva kokonaisuus. Keskustatoimintojen alueelle saa sijoittaa seudullisesti merkittäviä, keskusta-alueille soveltuvan vähittäiskaupan suuryksiköitä.”

Kulttuuriympäristön vetovoima-alue merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.

Suunnittelumääräyksessä todetaan: ”Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa.”

Koko maakuntaa koskee kulttuuriympäristön suunnittelumääräys, jossa todetaan:

”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännekohteet ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinnemaisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.”

Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta

Yleiskaava

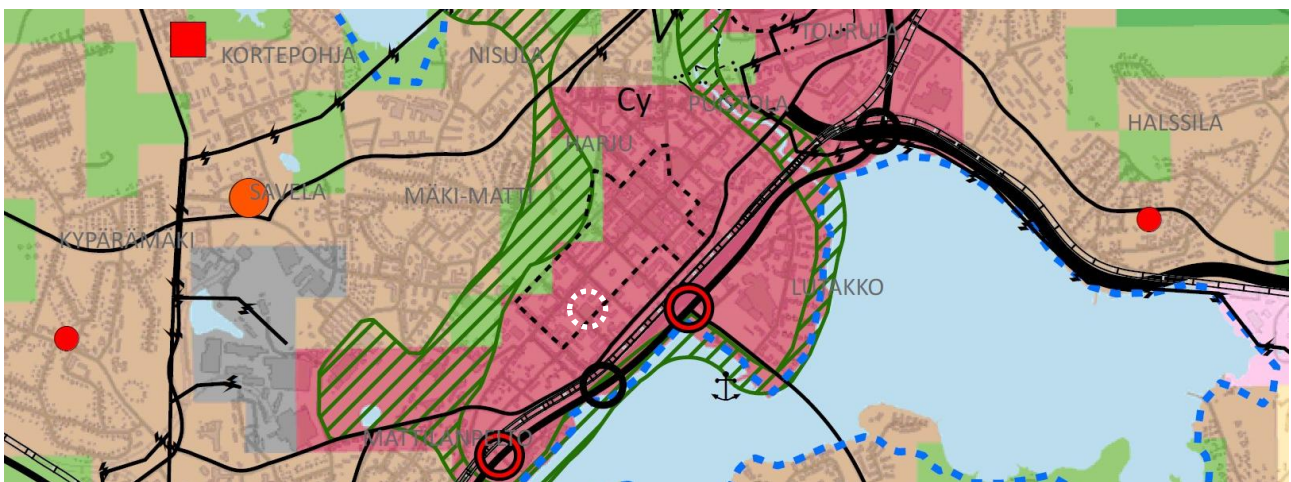
Jyväskylän kaupungin yleiskaavassa, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 10.11.2014 oikeusvaikutteisena (kaava on tullut voimaan 25.11.2016), suunnittelualue on strategista keskustatoimintojen aluetta, ydinkeskustan kohdealuetta (Cy), ensisijaista täydennysrakentamisen kohdentamisvyöhykettä ja kävelykeskustaa.

Strategisen keskustatoimintojen alueen merkintäkuvauksessa todetaan:

"Monitoiminnallinen tiivistyvä keskusta-alue, jonka asemakaavoituksessa ja muussa yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee noudattaa tämän yleiskaavan karttojen 2-6 merkintöjä ja määräyksiä. Suunnittelussa tulee edistää viihtyisiä ja turvallisia oleskelu-, kävely-, pyöräily- ja joukkoliikenneympäristöjä. Alueen täydennysrakentamisen tulee tukeutua olemassa olevaan kulttuuriympäristöön ja siinä tulee ottaa huomioon moderni rakennusperintö. Alueelle saa asemakaavoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä. Uusia yli 10 000 k-m2 suuryksiköitä saa kuitenkin asemakaavoittaa vain keskustan rajatuille kohdealueille Cy, Cs ja Ck."

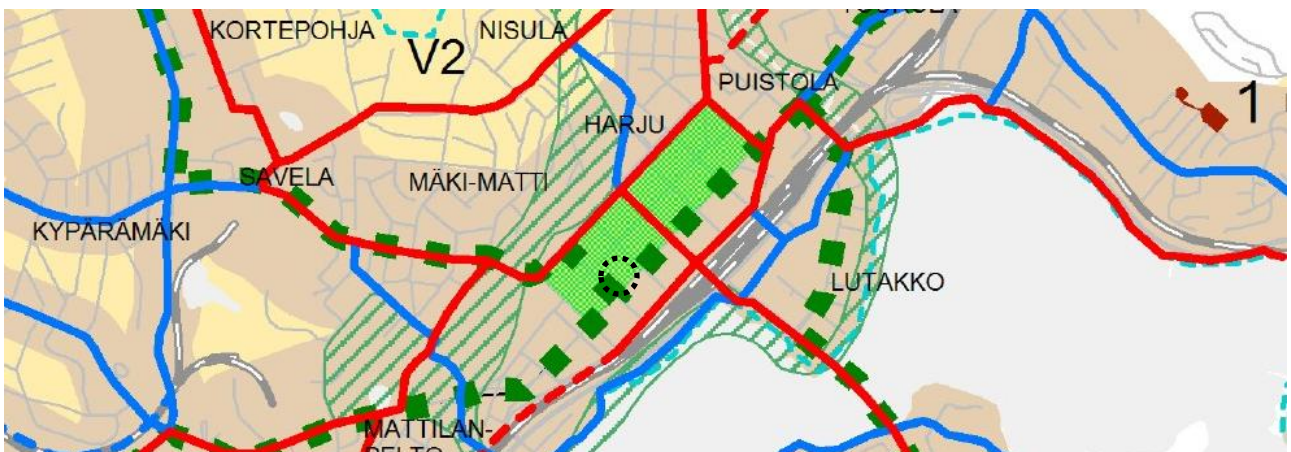
Ydinkeskustan kohdealueen (Cy) merkintäkuvauksessa todetaan:

"Alue tulee asemakaavoittaa ydinkeskusta-alueen maanalainen maailma, maanalaiset yhteydet ja autojen pysäköinnin erityismääräykset huomioon ottaen."

Ote Jyväskylän yleiskaavasta

Yleiskaavan "täydennysrakentaminen ja kestävä liikkuminen" -kartassa (6/7) suunnittelualue on osoitettu ensisijaisen rakentamisen kohdentamisvyöhykkeeksi, jolla tehokas ympäristöönsä sopiva täydennysrakentaminen on erityisen suotavaa. Suunnittelualue on myös osa kävelykeskustaa, jossa kävelykadut tulee toteuttaa korkealaatuisina ja esteettöminä ensisijaisesti jalankulkua palvelevina ympäristöinä. Vapaudenkatu ja Cygnaeuksenkatu on osoitettu keskeiseksi joukkoliikennekäytäväksi, joka osoittaa erityisen korkean palvelutason joukkoliikennereitin.

Ote Jyväskylän yleiskaavan "täydennysrakentaminen ja kestävä liikkuminen" -kartasta

Voimassa oleva asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa kaksi asemakaavaa. Asemakaava 01:002 on hyväksytty 9.8.1910 ja asemakaava 01:073 on hyväksytty 17.1.1977.

Asemakaava 01:002

Suunnittelualue on Vapaudenkadun katualuetta.

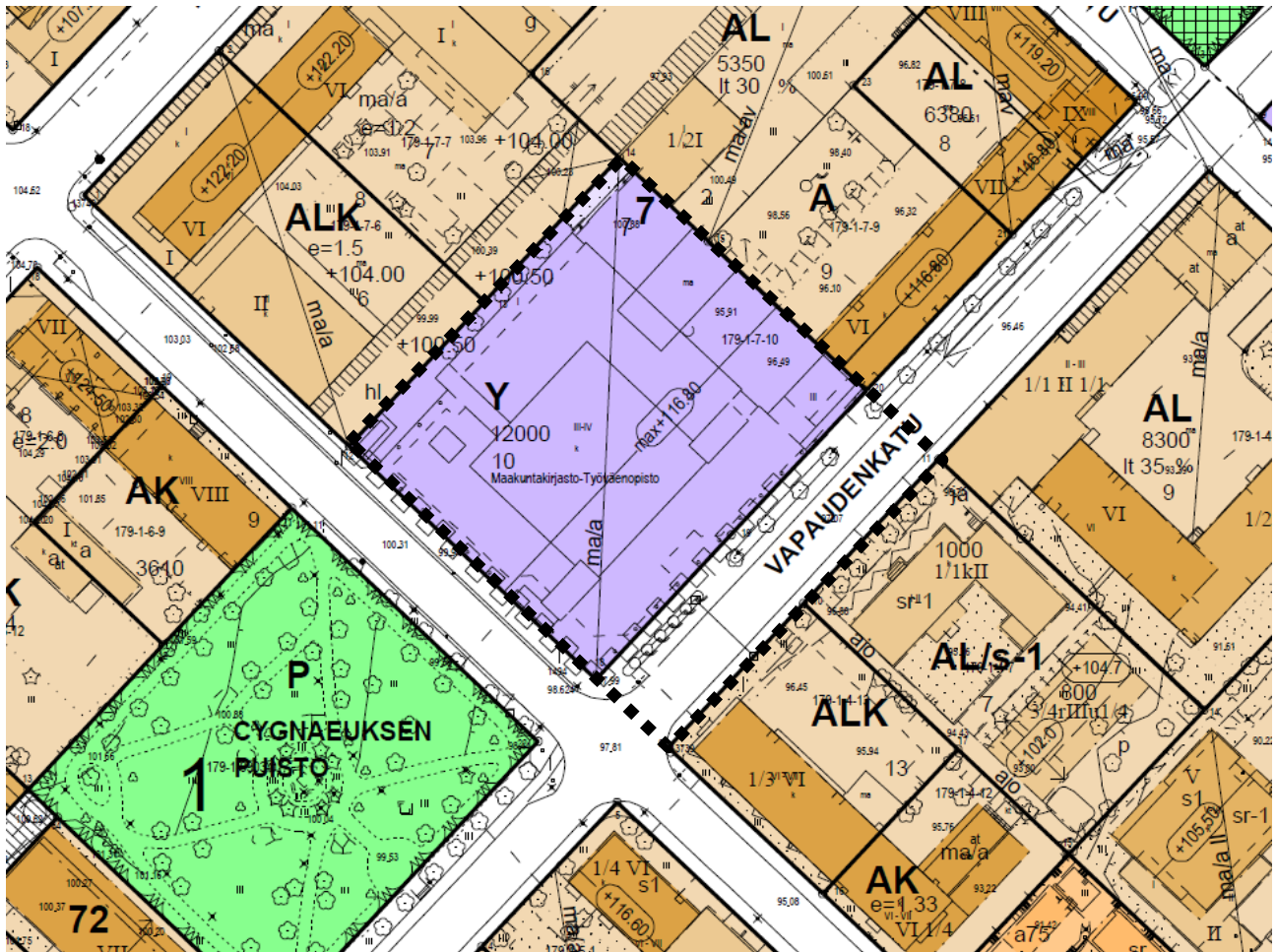
Asemakaava 01:073

Suunnittelualue on yleisten rakennusten korttelialuetta (Y).

Rakennusoikeutta on osoitettu 12000 kerrosalaneliömetriä. Tontin pinta-alan ollessa 5197 m² muodostuu tehokkuusluvaksi $e=2.31$. Rakentamisen korkeutta on ohjattu rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan enimmäiskorkeusasemalla +116.80. Koko tontti on osoitettu rakennusalsaksi alueen pohjoiskulman pientä istutettavaa tontin osaa lukuun ottamatta.

Koko tontti on osoitettu maanalaisen tilan rakennusalsaksi (ma/a), johon saa sijoittaa enintään kahden tasoon autonsäilytyspaikkoja. Liittymäkiellot on osoitettu Cygnaeuksenkadun ja pääosin Vapaudenkadun puoleisille tontin rajoille. Tonttiliittymälle on osoitettu paikka Vapaudenkadun varteen tontin itäkulmaan. Autopaikkoja on velvoitettu toteutettavaksi 1 ap/100 neliömetriä.

Y-korttelialueelle saa sijoittaa asuntoja vain sellaista henkilökuntaa varten, jonka vakituinen läsnäolo on kiinteistön hoidon kannalta välttämätön.

Ote ajantasa-asemakaavasta (suunnittelualue on rajattu kuvaan mustalla katkoviivalla)

Lähiympäristön kaavatilanne

Suunnittelualueen lähiympäristö on Jyväskylän ydinkeskustan Yläkaupungin aluetta, jossa kortteli-alueiden pääasiallisena käyttötarkoituksena on asuminen, jolle alisteisena on liikerakentaminen rakennusten maantasokerroksissa. Käyttötarkoituksimerkintöinä on muun muassa A, AK, ALK, AL ja ALY. Lähiympäristön kortteli-alueiden vanhemmissa kaavoissa rakentamisen määrää on ohjattu tehokkuusluvuilla, jotka vaihtelevat tonttikohtaisesti $e=1.20-2.0$ välillä. Uudemmissa kaavoissa rakentamisen määrää on ohjattu rakennusoikeuden kokonaisluvuilla, jolloin tehokkuusluvut vaihtelevat $e=2.0-e=3.0$ välillä. Suunnittelualueen lähiympäristön asemakaavoista lähes kaikki ovat toteutuneet eikä alueella ole juurikaan toteutumattomia kaavavarantoja.

Korttelin 7 muissa asemakaavoissa on osoitettu aluevaraus korttelin läpi kulkevalle yleiselle jalkakäytävälle Gummeruksenkadulta Cygnaeuksenkadulle. Jalkakäytävä jatkuu edelleen lounaan suuntaan Cygnaeuksen puiston lävitse Idankujalle päättyen Vaasankatuun. Kaava-alueen luoteispuoleisille tonteille 6 ja 7 on osoitettu aluevaraus (hl) korttelin pysäköinti- ja huoltoliikennettä varten. Aluevarauksen kautta on kulku kirjaston tontin ylemmälle pysäköintitasolle.

Keskusta-alueelle on laadittu viimeisen noin kymmenen vuoden aikana useita asemakaavan muutoksia, joilla on mahdollistettu asumispainotteista täydennysrakentamista. Suurin osa hankkeista on toteutunut, vain Gummeruksenkatu 13 tontilla hanke odottaa vielä toteutumista. Toteutuneita täydennysrakentamisen hakkeita ovat: Karsimakortteli (Cygnaeuksen puiston lounaispuoli), Kaupakatu 13, KOAS Harju (Keskusseurakuntatalon tontti), Vanha Ortopedia, Hämeenkadun alue. Vanhan Pappilan tontille on rakenteilla kolmekerroksinen hotelli/majoitustilaa, joka valmistuu vuoden 2025 aikana.

AVOin kaupunkiympäristö -politiikka (Jyväskylän kaupunginvaltuusto 30.9.2019)

Politiikka sisältää periaatteet kaupunkiympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen koskien erityisesti arkkitehtuuria, viherympäristöä ja osallistumista. Periaatteet ovat nivottu kolmeen teemaan:

- 1) Aaltojen lailla rakennamme kaupunkiympäristöä ihmisläheiseksi, huomioimalla maiseman ja historian arvot uudisrakentamisessa sekä teemme laadusta ymmärrettävää.
- 2) Viihtyisäksi koko kylän voimin pääsemme luontopohjaisiin ratkaisuihin, ihmisiä liikuttavalla ja hyvinvointia luovalla ympäristöllä sekä avaamalla kaupunkisuunnittelua asukkaille.
- 3) Oppien, tehden, unelmoiden luomme tulevaisuutta rohkeilla kilpailuilla ja kunnianhimoisilla kokeiluilla, ideoimalla yhdessä ja kannustamalla toisiamme parempaan.

Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelma (Jyväskylän kaupunginvaltuusto 31.10.2022)

Ohjelmaa toteuttamalla Jyväskylä pyrkii olemaan resurssiviisautsionsa mukaisesti päästötön, jätteen- ja ylikulutukseton kestävä hyvinvoinnin kaupunki vuonna 2040 sekä hiilineutraali vuonna 2030. Ohjelma toteuttaa kaupunkistrategiaa 2022–2025 ja toimii Resurssiviisas kaupunki -strategiakärjen toimenpideohjelmana. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelma rakentuu seitsemästä teemasta. Asemakaavoituksen kannalta ohjelman merkittävimmät teemat ovat:

- kestävä yhdyskuntarakenne ja vähähiilinen rakentaminen
- ilmastokestävä liikennejärjestelmä
- ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautuminen ja sopeutuminen
- viihtyisä ja monimuotoinen ympäristö

Muut aluetta koskevat päätökset

- Asemakaavojen pysäköintinormit (Kaupunkirakennelautakunta 16.10.2018)
- Asemakaavojen pyöräpysäköintinormit (Kaupunkirakennelautakunta 12.10.2021)

Alueelle laaditut selvitykset ja suunnitelmat

- Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopiston rakennuksen rakennushistoriaselvitys (Keski-Suomen museo 2012)
- Keskustan kaupunkirakenteen strateginen suunnitelma (kaupunkirakennelautakunta 3/2017)

Suunnittelualueutta koskee 21.3.2017 kaupunkirakennelautakunnan hyväksymä Jyväskylän keskustan kaupunkirakenteen strateginen suunnitelma. Suunnitelmassa on määritelty keskustan täydennysrakentamisen ja kaupunkirakenteen kehittämisen suuntaviivat.

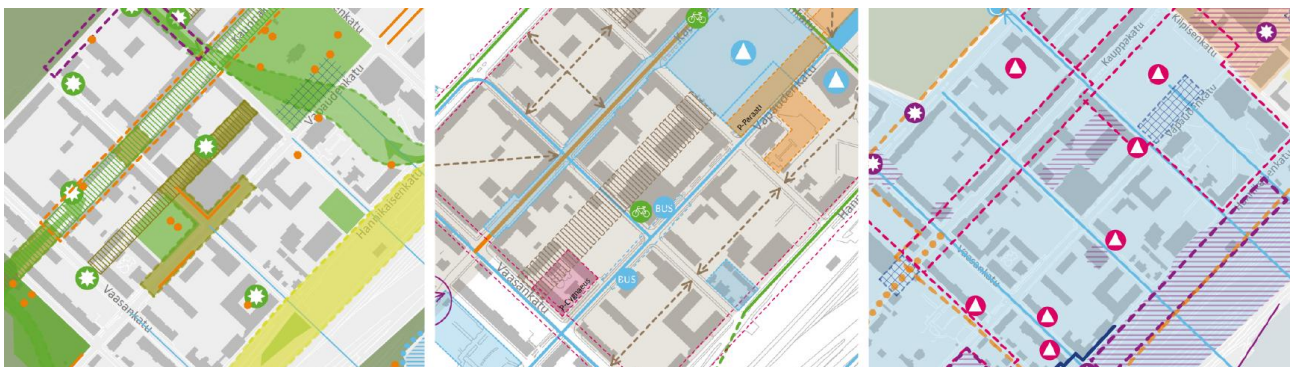
Täydennysrakentaminen: Suunnittelualue kuuluu maltillisten lisäysten yläkaupunkiin, jossa täydennysrakentaminen on maltillista ja ympäristöönsä sovitettua. Suunnittelualueen luoteispuolelle on osoitettu tutkimisen arvoisia lisärakentamisen paikkoja.

Kaupunkivihreä: Cygnaeuksenkatu, Vapaudenkatu ja korttelin läpikulkeva yhteys on osoitettu kaupunkivihreän kehittämisen painopistealueeksi. Korttelin läpikulkeva yhteys on osoitettu vihreänä oleskeluympäristönä kehitettäväksi akseliksi Kirkkopuistosta Vaasankadulle. Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun varsi on suunnittelualueen kohdalla osoitettu viihtyisämmäksi kehitettäväksi joukkoliikenteen pysäkkialueeksi.

Liikkuminen: Korttelin läpikulkeva yhteys on osoitettu kehitettäväksi kävelyakseliksi. Vapaudenkadun varsi on osoitettu kehitettäväksi linja-autojen vaihtoterminaaliksi ja Cygnaeuksenkadun varteen on osoitettu keskitettyä pyöräpysäköintiä.

Kaupunkikuva: Suunnittelualue on aluetta, jossa rakentamisen tulee soveltua kaupungin siluettikuvaan (kaupunkinäkymä Ainolasta) ja rakennusten korkeuden tulee myötäillä olemassa olevaa rakennuskantaa. Korttelin sisäpiha-alue on osoitettu kaupunkikuvalliseksi/rakenteelliseksi epäkohdaksi. Cygnaeuksenkatu on osoitettu merkittäväksi näkymäksi Harjulta Jyväskylälle.

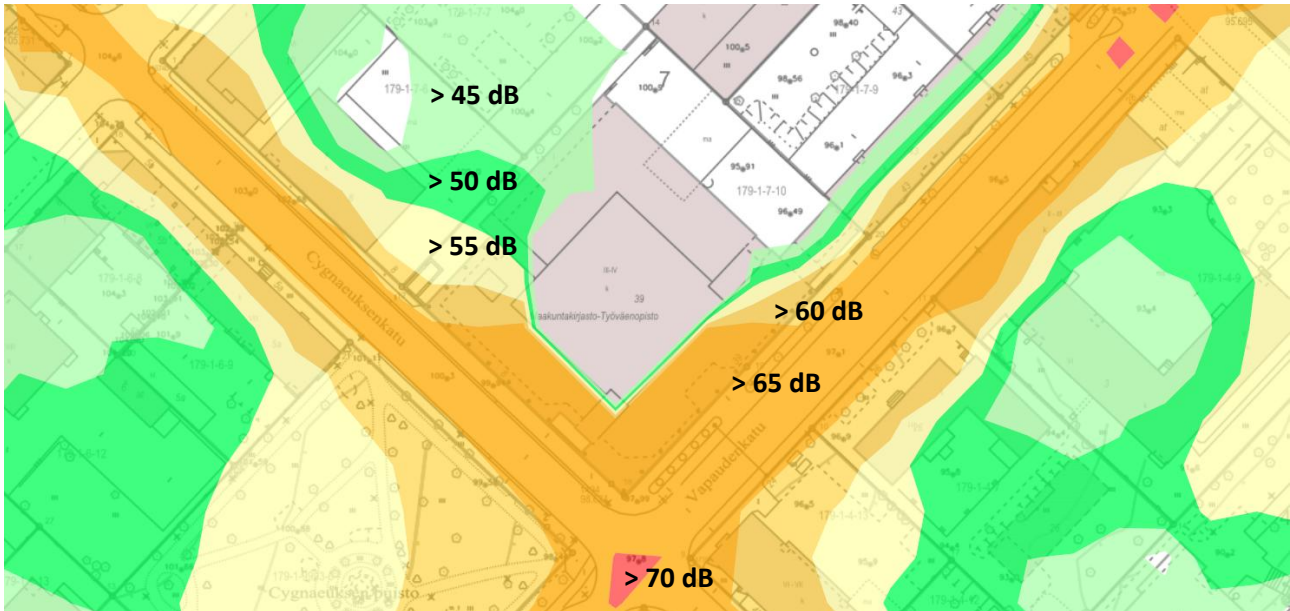
Rakennettu kulttuuriympäristö: Yläkaupungin alue on suurelta osin rakennusperinnön arvoitivistymäaluetta.

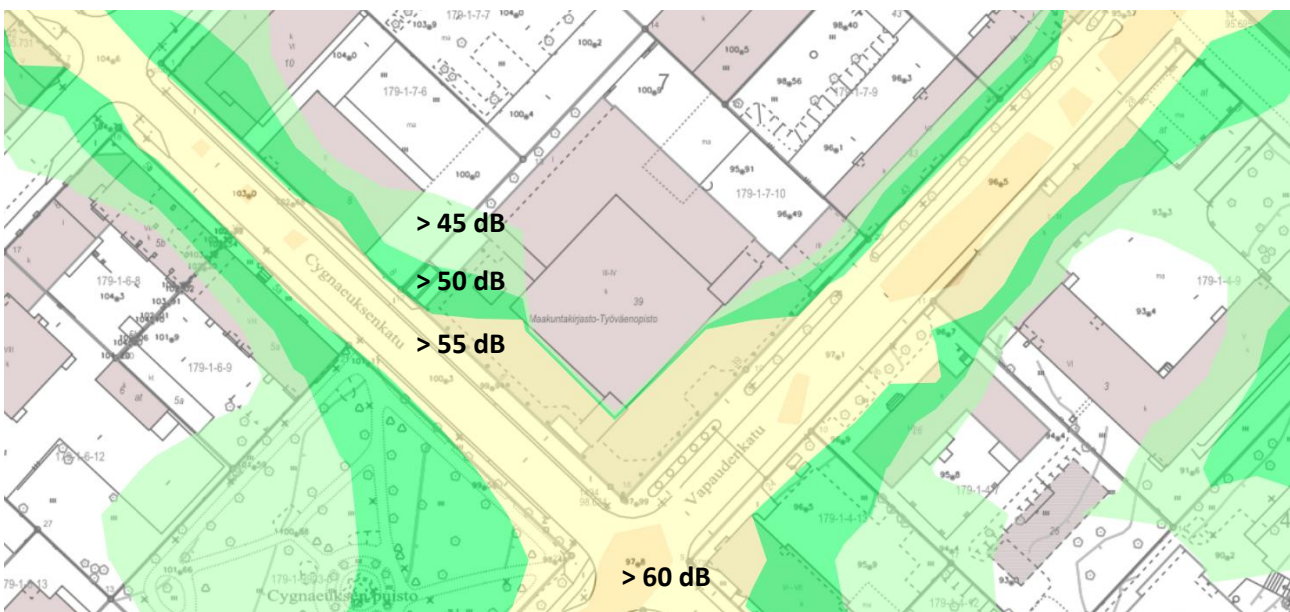
Ote keskustan kaupunkirakenteen strategisen suunnitelman kaupunkivihreän, liikkumisen ja kaupunkikuvan teemakartoista (3/2017)

- Jyväskylän kaupungin meluselvitys 2022 (WSP 8/2022)

Koko kaupunkialuetta koskeva meluselvitys sisältää laskennalliset tarkastelut tieliikenteen, raideliikenteen ja teollisuustoimintojen aiheuttamista ympäristömelutasoista. Melulaskennat on tehty erikseen ulkoalueille ja rakennusten julkisivuihin kohdistuville melutasoille. Melulaskentojen tulokset on esitetty kansallisina tunnuslukuina 2 metrin laskentakorkeudella. Melulaskennat on tehty vuoden 2021 mukaisilla liikennemäärillä.

Kuvassa tie- ja raideliikenteen yhteismelu ja leviäminen päiväaikaan (vaaleanvihreä >45 dB, vihreä >50 dB, keltainen >55 dB, vaaleanoranssi >60 dB, oranssi >65 dB ja punainen >70 dB). Oppilaitoksia palvelevilla ulkoalueilla päiväajan (klo 7–22) keskiäänitason ohjearvona on 55 dB. Sisätiloissa päiväajan (klo 7–22) keskiäänitason ohjearvona on majoitus-, opetus- ja kokoontumistiloissa 35 dB ja liike- ja toimistohuoneissa 45 dB.

Kuvassa tie- ja raideliikenteen yhteismelu ja leviäminen yöaikaan (vaaleanvihreä >45 dB, vihreä >50 dB, keltainen >55 dB, vaaleanoranssi >60 dB, oranssi >65 dB ja punainen >70 dB). Oppilaitoksia palvelevilla ulkoalueilla yöajan (klo 22–7) keskiäänitason ohjearvona on 50 dB ja majoitustilojen sisätiloissa 30 dB.

4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet

4.1 Aloitusvaihe

Asemakaavan laatiminen on käynnistynyt kaupungin omasta aloitteesta, Jyväskylän tilapalvelu on hakenut asemakaavan muutosta lokakuussa 2024.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on laajentaa korttelialueen käyttötarkoitusta julkisesta rakentamisesta keskustatoimintoihin sekä suojella rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Kaavamuutoksen taustalla on laaja-alaisempi keskusta-alueen kulttuuritilojen sijoittumistarkastelu. Nykyinen kaupunginkirjaston rakennus on käyttöikänsä päässä, ja edellyttää kattavaa peruskorjausta. Selvitelyssä on kirjastotoimintojen sijoittuminen tulevaisuudessa Lyseon kulttuurikortteliin. Asemakaavan muutoksella ei ratkaista kulttuuritilojen sijoittumista, vaan asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa rakennuksen käyttämisen kirjastotoiminnan lisäksi moneen muuhun käyttötarkoitukseen. Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa laaja-alaisemmin kaupungin kulttuuritilojen tarkastelu.

Kaava-muutosta on käsitelty eri viranomaisten kanssa kaavoituksen aloitusvaiheessa.

Asemakaavan muutoksen vireilletulosta ilmoitettiin sanomalehti Keskisuomalaisessa 1.11.2024, jonka jälkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä kaavan verkkosivuilla.

4.2 Luonnosvaihe

4.2.1 Kaavaluonnoksen valmistelu

Asemakaavamuutoksen tavoitteet, lähtökohdat ja reunaehdot eivät aseta tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta perusteltuja lähtökohtia vaihtoehtoisten kaavaratkaisujen laatimiselle. Suunnittelualueen pieni pinta-ala, rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja rakennetun ympäristön ominaispiirteet asettavat suunnittelulle tiukat raamit.

Kaavaratkaisu perustuu säilyttävään ratkaisuun, jossa alueella oleva rakennus suojellaan. Asemakaavan muutoksessa laajennetaan korttelialueen käyttötarkoitusta. Kaavamääräyksillä ohjataan käyttötarkoituksen muutoksesta mahdollisesti aiheutuvia muutoksia suhteessa rakennuksen suojeluarvoihin. Asemakaavassa rakennusoikeus todetaan toteutuneen tilanteen mukaisena, mikä ei mahdollista uudisrakentamista. Rakennusoikeuden määrässä on otettu huomioon mahdolliset tilamuutokset, joista voisi syntyä uusia rakennusoikeuteen laskettavia tiloja.

Tontilla on toteutettu runsaasti pysäköintiä sekä rakenteellisena että maantasopaikkoina. Toteutetut autopaidat täyttävät reilusti pysäköintinormien velvoittaman vähimmäismäärän. Tontilla kasvava puusto on säilytettävä.

Valittu kaavaratkaisu ottaa huomioon rakennetun ympäristön kulttuurihistorialliset arvot ja mahdollistaa keskustan kehittämisen. Kaavaratkaisun vaikutuksia on kuvattu selostuksen kappaleessa 5.5 Vaikutusten arviointi.

Asemakaavan muutosluonnos oli kaupunkirakennelautakunnan käsittelyssä 4.3.2025.

4.2.2 Luonnosvaiheen palaute (lausunnot ja mielipiteet) ja vastineet/huomioon ottaminen

Asemakaavan muutosluonnos oli nähtävänä 11.–25.3.2025 välisen ajan. Nähtävänäolosta tiedotettiin sanomalehti Keski-suomalaisessa julkaistulla kuulutuksella sekä osallisille lähetetyillä kirjeillä. Kaavaluonnoksesta annettiin nähtävänäolon aikana neljä lausuntoa, muistutuksia ei annettu. Lausunnon antoivat Keski-Suomen museo, Keski-Suomen ELY-keskus, Telia Finland Oyj ja Elisa Oyj.

Lausunnoissa käsiteltiin seuraavia asioita:

- Kohteen maakunnallisen kulttuurihistoriallisen erityisarvon voisi tuoda esille myös korttelin käyttötarkoituksmerkinnässä.
- Suojelumääräyksessä (sr), rakennushistoriaselvitystä ja rakennuksen sisätiloja koskevissa määräyksistä uudistamistoimenpiteet-sana tulee korvata muutostoimenpiteet-sanalla.
- Aurinkoenergian hyödyntämiseen tarkoitetut laitteet eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja tai kaupunkikuvallisia ominaisuuksia.
- Kaavaselistusta tulee päivittää rakennuksen kuntoa koskevan kirjauksen osalta.
- Rakennuksen tuleva käyttö ei saa vaarantaa rakennuksen suojelutavoitteita eikä tiukka suojelu saa kohtuuttomasti hankaloittaa rakennuksen tulevaa käyttöä.
- Rakennushistoriaselvitystä ja sisätiloja koskevat määräykset voisi siirtää yleismääräyksistä sr-määräyksen yhteyteen.
- Alueella oleva infra on otettava huomioon alueella toimittaessa.

Luonnosvaiheen palautteesta ja vastineista niihin on koottu erillinen yhteenveto, joka on kaavaselostuksen liitteenä 3. Alkuperäiset lyhentämättömät lausunnot ovat mukana asemakaavamuutosta koskevassa päätöksenteossa.

4.3 Ehdotusvaihe

4.3.1 Kaavaehdotuksen valmistelu

Asemakaavaluonnokseen nähtävänäolon jälkeen tehdyt muutokset

Asemakaavamuutoksen luonnosvaiheen nähtävänäolon aikana saadun palautteen sekä tarkentuneiden suunnitelmien perusteella asemakaavaan on tehty muun muassa seuraavat muutokset:

- Suojelumääräykseen (sr) sekä rakennushistoriaselvitystä ja rakennuksen sisätiloja koskeviin määräyksiin on muutettu ilmaisu ”korjaus- ja uudistamistoimenpiteet” muotoon ”korjaus- ja muutostoimenpiteet”.
sr-määräys kuuluu: *”Suojeltu rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennus on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Rakennuksen julkisivut tulee säilyttää ja niitä koskevissa korjaus- ja **muutostoimenpiteissä** tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Rakennukseen tehtävät korjaus- ja **muutostoimenpiteet** eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja. Rakentamislupaa vaativista ja muista merkittävistä toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa suunnitelmia laadittaessa ja pyytää lausunto ennen luvan myöntämistä.”*

Rakennushistoriaselvitystä koskeva määräys kuuluu: *”Rakennuksesta on laadittu*

*rakennushistoriaselvitys, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja **muutostoimenpiteiden** suunnittelussa.”*

Rakennuksen sisätiloja koskeva määräys kuuluu: *”Rakennuksen pääportaikko, 1. kerroksen aulatila ja 2. kerroksen lainaussali muodostavat keskeisen sisätilan, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja **muutostoimenpiteiden** suunnittelussa ja toteutuksessa.”*

- Korttelialueen käyttötarkoituksääräykseen (C-1) on lisätty maininta maakunnallisesti merkittävistä rakennetusta kulttuuriympäristöstä.
- Aurinkoenergian hyödyntämistä koskevaa määräystä on täsmennetty siten, etteivät mahdolliset laitteet saa heikentää kulttuurihistoriallisia, kaupunkikuvallisia tai maisemallisia arvoja.
- Rakennuksen vesikaton ylintä korkeusasemaa koskevasta määräyksestä on poistettu ”pääsääntöinen” -sana, muutettu määräys kuuluu: *”Rakennuksen vesikaton ylin korkeusasema. Porrashuonetornit saavat ylittää ylimmän korkeusaseman toteutuneen tilanteen mukaisesti.”*
- Kaavakartasta on poistettu tarpeeton maanalaiselle johdolle varattu alueen osa merkintä Cygnaeuksenkadun puoleiselta rakennusalan osalta. Kirjaston tontilla nykyisin kulkeva kaukolämpöjohto poistetaan käytöstä ja korvataan uudella kokonaan Cygnaeuksenkadun katualueelle sijoittuvalla johdolla. Kaukolämpöverkostoon tehtävät muutokset toteutuvat keväällä 2025 käynnistyneen kaukolämpösaneerauksen yhteydessä.
- Maanalaisen tilan rakennusala (ma-1) -määräykseen on lisätty selvennykseksi, että auton säilytykseen käytettäviä tiloja ei lasketa rakennusoikeuteen.
- Kaavaselistusta on päivitetty muun ohella Keski-Suomen museon lausunnossa esitetyn perusteella.

Asemakaavan muutosehdotus oli kaupunkirakennelautakunnan käsittelyssä 6.5.2025. Lautakunta asetti asemakaavan muutosehdotuksen julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi.

4.3.2 Ehdotusvaiheen palaute (lausunnot ja muistutukset) ja vastineet/ huomioon ottaminen

Asemakaavan muutosehdotus oli julkisesti nähtävänä 16.5.–16.6.2025 välisen ajan. Kaavaehdotuksesta annettiin nähtävänäolon aikana kaksi lausuntoa, muistutuksia ei annettu. Lausunnon antoivat Keski-Suomen museo ja Keski-Suomen liitto. Keski-Suomen ELY-keskus ilmoitti, ettei heillä ole lausuttavaa.

Lausunnoissa käsiteltiin seuraavia asioita:

- Asemakaavan ehdotus tukee maakunnallisesti merkittävän rakennuksen säilymistä ja sen kulttuurihistoriallisia arvoja sekä huomioi uuden käyttötarkoituksen mahdollisimman monipuolisesti näissä tiloissa.
- Maakuntakaavan koko maakuntaa koskeva kulttuuriympäristön suunnittelumääräys tulee lisätä kaavaselistukseen.

Ehdotusvaiheen palautteesta ja vastineista niihin on koottu erillinen yhteenveto, joka on kaavaselistuksen liitteenä. Alkuperäiset lyhentämättömät lausunnot ovat mukana asemakaavan muutosta koskevassa päätöksenteossa.

4.4 Hyväksymisvaihe

Asemakaavaselostusta on täydennetty lausunnossa esitetyn mukaisesti lisäämällä maininta maa-kuntakaavan kulttuuriympäristöä koskevasta suunnittelumääräyksestä kappaleeseen 3.2.1 Kaava- aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset. Asemakaavan muutosehdotukseen ei ole tehty julkisen nähtävänäolon jälkeen muita muutoksia.

Kaavaselostukseen tehty täydennys on luonteeltaan informatiivinen ja siten vaikutukseltaan vähäi- nen, eikä edellytä asemakaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamista.

Asemakaavan muutosehdotus on kaupunkirakennelautakunnan käsittelyssä 12.8.2025 ja kaupun- ginhallituksen käsittelyssä 25.8.2025. Asemakaavan muutosehdotus hyväksyttiin kaupunginval- tuustossa xx.xx.2025.

5 Asemakaavan kuvaus

5.1 Kaavaratkaisun yleiskuvaus

Asemakaavan muutoksella alueelle muodostuu keskustatoimintojen korttelialue (C-1), jolle on mahdollista sijoittaa laajasti erilaisia keskustahakuisia toimintoja esimerkiksi liike-, toimisto-, hotelli-, kirjasto-, kokoontumis-, tapahtuma- ja kulttuuritiloja. Asuminen on poissuljettu kahta olemassa olevaa asuntoa lukuun ottamatta. Tontilla sijaitseva kaupunginkirjasto-kansalaisopisto-rakennus on suojeltu asemakaavalla osana maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä. Rakennusoikeutta on osoitettu 15500 kerrosalaneliömetriä toteutuneen tilanteen mukaisesti. Pysäköintiä on toteutettu rakenteellisena rakennuksen kellarikerrokseen sekä maantasopysäköintinä rakennuk- sen koillispuolelle. Rakennuksen luoteispuolella kasvavat puut on edellytetty säilytettäväksi. Osa Vapaudenkadun katualueesta on mukana asemakaavassa kaavateknisistä syistä vanhan 1910- luvun asemakaavan osittain kumoamiseksi.

5.1.1 Mitoitus

Asemakaavan muutosalueen pinta-ala on 0,6720 hehtaaria. Alueelle muodostuu keskustatoiminto- jen korttelialueetta (C-1) 0,5197 hehtaaria ja Vapaudenkadun katualuetta 0,1523 hehtaaria.

Rakennusoikeutta asemakaavassa on osoitettu yhteensä 15500 kerrosalaneliömetriä. Voimassa olevassa asemakaavassa rakennusoikeutta on yhteensä 12000 k-m², joten asemakaavan muutok- sella rakennusoikeus nousee 3500 k-m². Kerrosalaan laskettavien tilojen tulkinnat ovat muuttuneet vuosien varrella, ja nykyisen laskentatavan mukaan toteutunutta kerrosalaa rakennuksessa on 14903 k-m² eli huomattavasti voimassa olevaa asemakaavaa enemmän. Asemakaavan muutok- sessa osoitetussa rakennusoikeuden määrässä on otettu huomioon toteutunut kerrosala sekä jä- tetty noin 600 k-m² liikkumavaraa mahdollisia rakennusrungon sisäisiä tilamuutoksia varten.

Asemakaavan aluetehokkuus on $e=2.31$ ja C-1-korttelin tehokkuus on $e=2.98$.

Suunnittelualue tukeutuu lähiympäristön eli Jyväskylän keskusta-alueen palveluihin.

5.1.2 Ympäristön häiriötekijät

Suunnittelualue sijoittuu kohtalaisen vilkasliikenteisten Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun varteen, jossa liikenteen aiheuttamat meluhäiriöt ovat kohtalaiset. Vapaudenkadulla kulkee noin 2300 ja Cygnaeuksenkadulla noin 4200 ajoneuvoa vuorokaudessa. Rakennuksen kadunpuoleisiin julkisivuihin kohdistuu yli 65 desibelin äänitasot.

Liikennemeluhaittojen vähentämiseksi asemakaavassa on esitetty kaavamääräykset melulle altistuvien rakennusten rakenteiden ääneneristävyydelle siten, että melun ohjearvot täyttyvät rakennuksen sisätiloissa. Melun päivä- ja yöaikaiset ohjearvot määräytyvät rakennuksen käyttötarkoituksen mukaan. Asemakaava ei salli asumista alueella kahta olemassa olevaa asuntoa lukuun ottamatta. Oppilaitoksia palvelevilla ulkoalueilla päiväajan (klo 7–22) keskiäänitason ohjearvona on 55 dB. Sisätiloissa päiväajan (klo 7–22) keskiäänitason ohjearvona on majoitus-, opetus- ja kokoontumistiloissa 35 dB ja liike- ja toimistohuoneissa 45 dB. Oppilaitoksia palvelevilla ulkoalueilla yöajan (klo 22–7) keskiäänitason ohjearvona on 50 dB ja majoitustilojen sisätiloissa 30 dB.

5.2 Aluevaraukset

5.2.1 Korttelialueet

Keskustatoimintojen korttelialue C-1 (korttelin 7 tontti 10)

Keskustatoimintojen korttelialuetta muodostuu 0,5197 hehtaaria. Rakennusoikeutta on osoitettu yhteensä 15500 kerrosalaneliömetriä. Toteutunutta kerrosalaa rakennuksessa on yhteensä 14903 kerrosalaneliömetriä, joten rakennusoikeuden puitteissa on mahdollista toteuttaa vähäisessä määrin (n. 600 k-m²) tilamuutoksia, joista syntyisi rakennusoikeuteen laskettavaa uutta tilaa. Asemakaavan tavoitteena ei ole mahdollistaa uudisrakentamista alueelle tai rakennusrungon ulkopuolelle toteuttavaa laajentamista. Lähes koko tontti on osoitettu rakennusalaksi. Rakentamisen korkeutta ohjataan rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemaluvulla +116.80.

Korttelialueen käyttötarkoitus C-1 mahdollistaa laajasti erilaisten keskustahakuisten toimintojen sijoittumisen. Alueelle voidaan sijoittaa muun muassa liike-, toimisto-, hotelli-, kirjasto-, opetus-, taapahtuma- ja kulttuuritiloja. Majoitustiloja saa toteuttaa toiseen ja sitä ylempiin kerroksiin. Varasto- ja tuotantotiloja saa toteuttaa enintään 10 prosenttia kokonaisrakennusoikeudesta. Varasto- ja tuotantotiloja ei saa toteuttaa ensimmäiseen kerrokseen rakennuksen kadun puoleisiin tiloihin. Alueelle ei saa sijoittaa asuintiloja kahta olemassa olevaa asuntoa lukuun ottamatta.

Alueella sijaitseva kaupunginkirjasto-kansalaisopisto-rakennus on osoitettu asemakaavassa suojeluksi rakennukseksi, jota ei saa purkaa (sr). Rakennus on maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä. Rakennukseen tehtävät korjaus- ja muutostoimenpiteet eivät saa heikentää sen kulttuurihistoriallisia arvoja. Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriaselvitys, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa. Rakennuksen pääportaikko, 1. kerroksen aulatila ja 2. kerroksen lainaussali muodostavat keskeisen sisätilan, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tontille on toteutettu pysäköintiä rakenteellisesti rakennuksen kellarikerrokseen sekä maantasoon rakennuksen koillispuolelle. Autopaikkoja on reilusti yli asemakaavan velvoittaman vähimmäismäärän. Tarvittaessa autopaikkoja voidaan sijoittaa keskusta-alueen yleisiin pysäköintilaitoksiin.

Tontin luoteisosaan on osoitettu kapea istutettava alueen osa, jolla kasvavat kuusi varttunutta tammea tulee säilyttää. Korttelialueelle tulee sallia sähkönsiirtoyhtiön muuntamon toteuttaminen joko integroituna rakennukseen tai erillisenä tontille.

5.2.2 Muut alueet

Katualue

Katualuetta muodostuu kaava-alueelle 0,1523 hehtaaria. Katualue sijoittuu voimassa olevan asemakaavan mukaisesti alueen kaakkoisosaan, ja käsittää Vapaudenkadun katuosuuden. Katualueelle ei kohdistu kaavassa muutoksia. Katualuetta koskee asemakaava vuodelta 1910, joka tulee kaavamutoksella osaltaan osittain kumottua.

5.3 Kaavaratkaisun perustelut

Asemakaavaratkaisu on Jyväskylän oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen. Yleiskaavassa alue on strategista keskustatoimintojen aluetta. Kaavaratkaisu toteuttaa myös asemakaavamuutokselle asetetut tavoitteet mahdollistaen laaja-alaisesti keskustahakuisten toimintojen sijoittuminen alueelle sekä rakennetun kulttuuriympäristön arvojen suojelemisen. Asemakaavamuutoksen vaikutukset ovat pääasiassa positiivisia, eivätkä negatiiviset vaikutukset ole kaavan tarkoitus ja tavoitteet huomioon ottaen merkittäviä tai ne eivät aiheuta kenellekään kohtuutonta haittaa.

Laadittu asemakaava on myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen. Suunnittelualueen sijainti yhdyskuntarakenteessa ja kaavaratkaisu luo edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskunnalle tukeutuen olemassa olevaan rakenteeseen vahvistaen sen eheyttä.

Suunnittelualue on myös joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa tukien kestävien liikkumismuotojen käyttöä osana arkiliikkumista. Kaavaratkaisu ottaa myös huomioon arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön mahdollistaen arvojen säilymisen. Suunnittelualue ja sen lähiympäristö on sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä ja asemakaavamerkinnoilla ja -määräyksillä on veloitettu arvojen säilyttäminen muutostoimenpiteiden yhteydessä.

5.4 Kaavamerkinnot ja -määräykset

Asemakaavan merkinnot ja määräykset on koottu kaavakarttaan. Jäljempänä esitetään erityismääräysten tulkintaohjeita. Erityishuomiota tulee kiinnittää seuraaviin merkintöihin ja määräyksiin:

Käyttötarkoitus, rakentamisen määrä ja tilojen käyttö:

Määräys: "Keskustatoimintojen korttelialue. Korttelialue on maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Korttelialueelle saa sijoittaa muun muassa liike-, toimisto-, hotelli-, kirjasto-, opetus-, kokoontumis-, tapahtuma- ja kulttuuritiloja. Majoitustiloja saa toteuttaa toiseen ja sitä ylempiin kerroksiin (ei ensimmäiseen kerrokseen). Varasto- ja tuotantotiloja saa toteuttaa enintään 10 prosenttia kokonaisrakennusoikeudesta, tiloja ei saa toteuttaa ensimmäisen kerroksen Cygnaeuksenkadun ja Vapaudenkadun puoleisiin osiin. Alueelle ei saa sijoittaa asuintiloja, vain olemassa olevat kaksi asuntoa saa säilyttää asuinkäytössä."

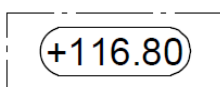
Määräyksen tulkinta: Alueelle saa sijoittaa laajasti erilaisia keskustahakuisia toimintoja. Määräyksessä on lueteltu osa mahdollisista toiminnoista. Rakennuksen ensimmäinen eli katutasen kerros

halutaan pitää aktiivisena ja kaupunkiympäristöä elävöittävänä, joten majoitustiloja saa toteuttaa toiseen tai sitä ylempiin kerroksiin. Samasta syystä myös varasto- ja tuotantotiloja saa toteuttaa muualle paitsi ensimmäisen kerroksen kadun puoleisiin tiloihin. Rakennukseen on toteutettu kaksi asuntoa, jotka saa säilyttää asuinkäytössä. Muutoin korttelialueelle ei saa toteuttaa asuintiloja, sillä rakennuksessa olevan toiminnan on tavoitteellista aktivoida ja elävöittää kaupunkiympäristöä.

Määräys: *"Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä."*

Määräyksen tulkinta: Rakennusoikeuden määrä perustuu toteutuneeseen tilanteeseen sekä pieneen tilamuutosten liikkumavaraan. Suojellussa rakennuksessa on toteutunutta kerrosalaa 14903 k-m² viidessä kerroksessa mukaan lukien kellarikerros.

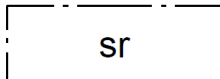
Rakennusoikeuden määrässä on varauduttu noin 600 kerrosalaneliömetrin verran mahdollisiin rakennusrungon sisäisiin tilamuutoksiin, jotka muodostaisivat uutta rakennusoikeuteen laskettavaa tilaa (esim. kellarikerroksen tilamuutokset).

Määräys: *"Rakennuksen vesikaton ylin korkeusasema. Porrashuonetornit saavat ylittää ylimmän korkeusaseman toteutuneen tilanteen mukaisesti."*

Määräyksen tulkinta: Rakennuksen vesikaton pääsääntöiseksi ylimmäksi korkeusasemaksi on osoitettu +116.80 voimassa olevan asemakaavan mukaisesti. Suojellun rakennuksen vesikaton korkeusasema on pääosin +115.84 tai matalampi. Rakennuksen porrashuoneet nousevat pienialaisina rakenteina korkeusasemaan +118.39, mikä on kaavamääräyksen puitteissa mahdollista. Rakennus on suojeltu, eikä asemakaava mahdollista merkittävää rakentamista/rakennuksen laajentamista. Rakennuksen kattomaailmaan ei ole tavoitteellista tehdä merkittäviä muutoksia.

Rakennussuojelu:

Määräys: *"Suojeltu rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennus on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Rakennuksen julkisivut tulee säilyttää ja niitä koskevissa korjaus- ja muutostoimenpiteissä tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Rakennukseen tehtävät korjaus- ja muutostoimenpiteet eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja."*

Rakentamislupaa vaativista ja muista merkittävistä toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa suunnitelmia laadittaessa ja pyytää lausuntoa ennen luvan myöntämistä."

Määräyksen tulkinta: Rakennuksen suojelun tarkoituksena on vaalia sen kulttuurihistoriallisten arvojen ja ominaispiirteiden säilymistä erityisesti rakennuksen ulkoarkkitehtuurin osalta. Rakennukseen saa tehdä selvityksiin perustuen tarvittavia korjaus- ja muutostoimenpiteitä, kunhan ne eivät heikennä sen kulttuurihistoriallisia arvoja. Esimerkiksi julkisivuja voidaan korjata käyttäen laadultaan ja ominaisuuksiltaan alkuperäisiä materiaaleja vastaavia uusia materiaaleja. Myös radikaalit ratkaisut kuten esimerkiksi julkisivujen purkava uudistaminen tai uuden ilmanvaihtokonehuoneen rakentaminen ovat oikein suunniteltuina ja toteutettuina mahdollisia, eikä niiden voida tulkita heikentävän rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja.

Merkittäviä korjaus- ja muutostoimenpiteitä suunniteltaessa on tärkeätä olla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteydessä museoviranomaiseen (Keski-Suomen museo) yhteistyön käynnistämiseksi. Museoviranomainen tarjoaa asiantuntemuksellaan ohjausta ja tulkintaa siitä, miten rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja voidaan parhaalla tavalla vaalia ja ottaa muutostilanteessa huomioon. Rakentamislupaa vaativien toimenpiteiden lisäksi myös muissa rakennuksen

ulkoarkkitehtuuria tai keskeisiä sisätiloja koskevissa merkittävissä muutostöissä neuvottelu museoviranomaisen kanssa on tärkeätä arvojen säilymisen varmistamiseksi. Rakentamislupaa vaativista toimenpiteistä tulee pyytää lausunto museoviranomaiselta ennen luvan myöntämistä. Määräyksellä halutaan varmistaa suojelurakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen asiantuntija-arvointi muutostilanteessa osana rakentamislupaa koskevaa päätöksentekoa.

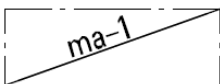
Määräys: *"Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriaselvitys, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa."*

Määräyksen tulkinta: Rakennushistoriaselvitys tarjoaa rakennuksen omistajalle, käyttäjille ja suunnittelijoille tietoa rakennuksen korjausta, ylläpitoa ja suojelua varten. Selvitys antaa tietoa rakennuksen historiasta, alkuperäisasusta, muutoksista, säilyneisyydestä ja käytöstä. Korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelua aloitettaessa on tärkeätä tutustua rakennushistoriaselvitykseen, jotta rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa voidaan vaalia parhaalla mahdollisella tavalla siten, ettei esimerkiksi tunnistettuja arvoja muodostavia ominaispiirteitä turmella tahattomasti. Rakennushistoriaselvitys toimii ohjeena ja lisätiedon lähteenä, ei määräävänä asiakirjana.

Määräys: *"Rakennuksen pääportaikko, 1. kerroksen aulatila ja 2. kerroksen lainaussali muodostavat keskeisen sisätilan, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa."*

Määräyksen tulkinta: Rakennushistoriaselvityksessä on tunnistettu rakennuksen keskeiset sisätilat, joiden avoin luonne muodostaa suojelun näkökulmasta rakennuksen keskeisen ominaispiirteen. Asiantuntevassa rakennuksen arvot huomioon ottavassa korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa keskeiset sisätilat on otettu asianmukaisesti huomioon tukien arvojen säilymistä. Myös muutostilanteessa keskeisten sisätilojen ominaispiirteiden vaaliminen voidaan ottaa arvoa tuottavaksi lähtökohdaksi mahdolliselle uudelle toiminnalle. Myös rakennuksen keskeisiin sisätiloihin on mahdollista tehdä toiminnan edellyttämiä muutoksia. Muutosten palautettavuuteen on kuitenkin hyvä kiinnittää huomiota niin suunnittelu- kuin toteutusvaiheessa.

Aluevaraukset ja liikenne:

Määräys: *"Maanalaisen tilan rakennusala. Maanalaiseen tilaan saa sijoittaa auton ja polkupyörien säilytystiloja, varasto- ja väestönsuojatiloja, sosiaalitylöitä, huoltotiloja ja muita yhteistiloja sekä rakennuksen toimintaan liittyviä liike- ja tapahtumatiloja. Autonsäilytystiloja ei lasketa rakennusoikeuteen."*

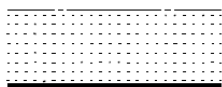
Määräyksen tulkinta: Voimassa olevassa asemakaavassa rakennuksen kellarikerros on osoitettu autonsäilytystilaksi, vaikka sinne on toteutettu paljon myös muuta tilaa kuten varasto-, väestönsuoja- ja teknisiä tiloja. Jatkossa kellarikerrokseen saa sijoittaa laajemmin erilaisia tiloja kuten rakennuksen muuhun toimintaan liittyviä liike- ja tapahtumatiloja. Muutoksella halutaan luoda laajemat mahdollisuudet rakennuksen kehittämiselle siten, että se tukisi parhaalla mahdollisella tavalla keskustan kehittämistä ja elinvoimaisuutta. Autojen säilytykseen käytettäviä tiloja ei lasketa rakennusoikeuteen.

Määräys: *"Korttelialueelle tulee sallia sähkönsiirtoyhtiön muuntamon toteuttaminen joko integroituna rakennukseen tai erillisenä tontille. Muuntamo tulee sijoittaa Vapaudenkadun puoleiselle tontinosalle, tarkemmasta sijainnista tulee neuvotella sähkönsiirtoyhtiön kanssa. Muuntamo tulee sijoittaa kaupunkikuvalisilta ja rakennetun kulttuuriympäristön vaikutuksilta vähäiseen paikkaan, ja se tulee sovittaa osaksi suojellun rakennuksen arkkitehtuuria. Pääsy*

muuntamoon on mahdollistettava ympäri vuorokauden. Muuntamon tiloja ei lasketa rakennusoikeuteen.”

Määräyksen tulkinta: Alva Sähköverkko Oy:llä on tarve sijoittaa laajempaa aluetta palveleva muuntamo kaavamuuotosalueelle. Muuntamo voi sijoittua esimerkiksi rakennuksen kellarissa sijaitsevaan olemassa olevaan muuntamotilaan tai pysäköintialueelle rakennuksen koillispuolelle. Muuntamon tulee sijoittua Vapaudenkadun puoleiselle tontinosalle olemassa olevan sähköverkon mukaisesti. Tarkemmasta sijainnista tulee neuvotella sähkönsiirtoyhtiön kanssa, jotta varmistetaan sijainnin olevan teknisesti mahdollinen. Mikäli muuntamo sijoitetaan rakennusrungon ulkopuolelle, tulee se sovittaa suojeltuun rakennukseen siten, ettei se heikennä kulttuurihistoriallisia arvoja. Sovittamisen arvioimisessa auttaa asemakaavoitus sekä Keski-Suomen museo.

Piha-alueet:

Määräys: ”Istutettava alueen osa, jota tulee kehittää vehreänä ja kerroksellisenä kokonaisuutena.”

Määräyksen tulkinta: Istutettava alueen osa on tontin ainoa osittain kasvillisuuspeitteinen alue, jonka olemassaolo tulee turvata. Alueen kasvillisuuden kerroksellisuuteen tulee panostaa suosi-malla puita, pensaita, perennoja ja köynnöksiä. Vaikka alue on osoitettu istutettavaksi alueeksi, voidaan se säilyttää nykyisen kaltaisena piha-alueena, jossa kasvillisuuden lisäksi on kivettyjä kul-kureittejä.

Määräys: ”Tontin luoteisosassa kasvavat puut (tammet) tulee säilyttää. Mikäli puita vaurioituu ja niitä joudutaan poistamaan, tulee tilalle istuttaa korvaavat suurikokoiset saman lajin puuntaimet, taimikoko vähintään rym 16–18 cm.”

Määräyksen tulkinta: Korttelialue on luoteisosaa lukuun ottamatta täysin rakennettua. Rakennuk-sen luoteispuolella kasvaa kuusi varttunutta tammea, jotka tulee säilyttää osana korttelin vähäistä kaupunkivihreää. Puilla on keskeinen merkitys myös korttelin läpi kulkevan jalankulkuyhteyden viihtyisyyden luomisessa.

Määräys: ”Piha-alueet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että asemakaa-voissa osoitettu korttelin lävitse Gummeruksenkadulta Cygnaeuksenkadulle kulkeva yleiselle jalankululle varattu yhteys on mahdollista toteuttaa siten, että tontti ja piha-alueet liittyvät siihen luontevasti muun muassa sisäänkäyntien, sisäisten kulkuyhteyksien ja pintamateriaalien osalta.”

Määräyksen tulkinta: Korttelin läpi kulkeva jalankulkuyhteys on osoitettu asemakaavoissa kortte-lin muille tonteille. Kulkuyhteys on olemassa, mutta sitä ei ole varsinaisesti toteutettu siten, että se erottuisi esimerkiksi materiaaleillaan ympäröivästä pysäköintialueesta. Kaavamuuotosalue liittyy suoraan kulkuyhteyteen, joten piha-alueiden suunnittelussa on tärkeätä ottaa huomioon liittyminen siihen niin pintamateriaaleissa kuin rakennuksen sisäänkäynneiltä suuntautuvissa tontin sisäisissä kulkuyhteyksissä. Sisäisten kulkuyhteyksien tulee liittyä läpikulkevaan kulkuyhteyteen luontevasti. Vaikka korttelin läpikulkevaa kulkuyhteyttä ei ole vielä materiaaleiltaan toteutettu, tulee tontin pinta-materiaaleissa ottaa myöhempi toteuttaminen huomioon riittävän laadukkaina pintamateriaaleina.

5.5 Vaikutusten arviointi

5.5.1 Vaikutusten arvioinnin menetelmät

Kaavan vaikutusten arvioinnissa arvioidaan erityisesti kaavan merkittäviä vaikutuksia.

5.5.2 Kaavan vaikutukset

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja kaupunkikuvaan

Asemakaavamuutoksen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja kaupunkikuvaan ovat vähäiset. Kaavamuutoksella suojellaan alueella sijaitseva kaupunginkirjasto-kansalaisopisto-rakennus, eikä osoiteta uudisrakentamisen mahdollisuuksia. Asemakaavan mahdollistama käyttötarkoituksen laajentaminen voi vaikuttaa siihen, mitä toimintoja rakennukseen sijoittuu ja siten esimerkiksi liikennemääriin.

Nykyistä monipuolisemman toiminnan mahdollistaminen ydinkeskustaan hyvien liikenneyhteyksien, rakennetun infrastruktuurin ja palveluiden äärelle on yhdyskuntarakenteen kannalta suotavaa ja kestävää.

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön

Asemakaavamuutoksen vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön ovat kohtalaiset ja laadultaan pääosin positiiviset. Suunnittelualue ja siellä sijaitseva kaupunginkirjasto-kansalaisopistorakennus on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Suunnittelualueen lähiympäristössä on sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Kaavamuutoksen keskeinen lähtökohta ja tarkoitus on suojella kaupunginkirjasto-kansalaisopistorakennus. Rakennukseen on laadittu rakennushistoriaselvitys ja rakennukselle on osoitettu asianmukainen suojelumääräys (sr), joka velvoittaa rakennuksen julkisivujen säilyttämisen sekä alkupeiräisten tai vastaavien materiaalien käyttämisen korjaus- ja muutostoimenpiteissä. Kaavamääräyksellä veloitetaan, ettei korjaus- ja muutostoimenpiteet saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja. Kaavamääräyksillä veloitetaan myös ottamaan rakennushistoriaselvitys huomioon korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa. Kaavamääräyksillä veloitetaan myös ottamaan korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon rakennuksen keskeiset sisätilat. Muutostoimenpiteiden suunnittelun onnistuminen on varmistettu veloitteella neuvotella merkittävistä toimenpiteistä museoviranomaisen kanssa sekä pyytää lausunto ennen rakentamisluvan myöntämistä.

Asemakaavassa osoitettu rakennusoikeuden määrä 15500 kerrosalaneliömetriä perustuu rakennuksen toteutuneeseen kerrosalaan. Rakennusoikeudessa on jätetty vähäisesti, noin 600 kerrosalaneliömetrin verran, liikkumavaraa mahdollisille rakennusrungon sisäisille tilamuutoksille. Kaavamuutos ei mahdollista uudisrakentamista, joten rakentamisen vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön jäävät vähäisiksi.

Asemakaava mahdollistaa nykyistä monipuolisemmin erilaisten toimintojen sijoittumisen rakennukseen. Mahdollisen nykyisestä poikkeavan toiminnan tilatarpeet ja toiminnan laatu voivat aiheuttaa muutoksia rakennuksen sisätiloissa. Myös rakennuksen ikä (yli 40 vuotta) ja rakennustekninen kunto edellyttää mittavan peruskorjauksen toteuttamisen, jolla on vaikutuksia sekä rakennuksen

julkisivuihin että sisätiloihin. Kaavamääräyksillä on kuitenkin ohjattu muutoksia kulttuurihistorialliset arvot säilyttäviin ja huomioon ottaviin ratkaisuihin.

Liikenteelliset vaikutukset

Asemakaavamuutoksen liikenteelliset vaikutukset ovat vähäiset tai korkeintaan kohtalaiset. Asemakaavan muutoksella ei mahdollisteta uutta rakentamista alueelle, joten lisärakentaminen ei aiheuta muutoksia liikennemäärissä. Tontille ei myöskään toteuteta lisää pysäköintipaikkoja, joten sekään ei tuo muutoksia liikennemääriin. Kaavamuutos mahdollista nykyistä laajemmin erilaisten keskustatoimintojen sijoittumisen alueelle. Tulevan toiminnan laadusta riippuen, voi tontille suuntautuvan liikenteen määrä lisääntyä tai vähentyä. Aktiivisen ydinkeskustan alueella yksittäisen tontin toiminnasta aiheutuvan liikennemäärien muutoksen ei voida katsoa oleva kokonaisuuden kannalta merkittävä. Nykyinen kirjastotoiminta muodostaa runsaasti käyntejä alueelle, joten mahdollisen tulevan toiminnan luonne huomioon ottaen on oletettavaa, että kävijämäärässä ei tapahdu ainakaan merkittävää kasvua.

Suunnittelualue sijaitsee Jyväskylän ydinkeskustassa erinomaisten joukkoliikenne-, jalankulku-, pyöräily- ja autoliikenneyhteyksien äärellä, mikä mahdollistaa sujuvan saavutettavuuden kaikilla kulkumuodoilla. Erityisesti kestävien liikkumismuotojen hyödynnettävyys on hyvä ja mahdollistaa vähähiilisen liikkumisen. Keskustan kattava yleisten pysäköintilaitosten verkosto mahdollistaa myös sujuvan henkilöautoliikennöinnin – lähimmät pysäköintilaitokset, P-Cygnaeus ja P-Paraati, sijaitsevat noin 100 metrin etäisyydellä.

Kokonaisuudessaan asemakaavamuutoksen liikenteelliset vaikutukset jäävät vähäisiksi suhteessa nykytilanteeseen.

Ilmastovaikutukset

Asemakaavamuutoksen ilmastovaikutukset ovat vähäiset tai korkeintaan kohtalaiset. Kaavamuutos ei mahdollista alueelle uutta rakentamista, josta syntyisi merkittävä hiilipäästöjä. Alueella sijaitseva suojelurakennus on yli 40-vuotias, ja edellyttää kattavaa peruskorjausta, josta syntyy myös hiilipäästöjä. Kaavamuutoksen mahdollistama käyttötarkoituksen muutos voi myös edellyttää rakennukseen muutoksia, joiden toteuttamisesta syntyy hiilipäästöjä.

Kaavamuutosalue tukeutuu ydinkeskustan palveluihin, joten uusia palveluja ei ole tarpeen toteuttaa. Kaavamuutosalue tukeutuu myös erinomaisiin kestävän liikkumisen yhteyksiin, mikä vähentää henkilöautoriippuvuutta alueen tarjoamien palvelujen käyttämiseksi.

Sosiaaliset vaikutukset

Asemakaavamuutoksen sosiaaliset vaikutukset ovat vähäiset. Rakennus on suojeltu, eikä alueelle toteuteta uutta rakentamista. Käyttötarkoituksen laajentaminen mahdollistaa rakennukseen nykyisen kirjasto- ja kansalaisopistotoiminnan lisäksi/sijasta muuta toimintaa, jolla voi olla vaikutuksia muun muassa liikennemääriin ja liikkumisen ajankohtiin lähiympäristössä. Kaavamuutosalue sijoittuu Jyväskylän ydinkeskustaan, joko on toiminnoiltaan kaupungin monipuolisinta ja liikkumiseltaan vilkkainta aluetta. Käyttötarkoituksen vaikutukset jäävät siten toimintaympäristöön ja kokonaisuuteen suhteutettuna vähäisiksi.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Asemakaavamuutoksen yhdyskuntataloudelliset vaikutukset ovat vähäiset tai korkeintaan kohtalaiset.

Asemakaavan muutoksen toteuttaminen ei edellytä uuden kunnallistekniikan tai palvelujen toteuttamista, joista syntyisi yhdyskuntataloudellisia kustannuksia. Kaavamuutos mahdollistaa nykyisen kirjastotoiminnan lisäksi laajasti erilaisia keskustahakuisia toimintoja, jotka eivät välttämättä ole kaupunkivetoisia. Kaavamuutos mahdollistaa rakennuksen myymisen yksityiselle toimijalle, millä olisi positiivisia yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia. Rakennuksen myyminen on kuitenkin asemakaavamuutoksesta erillinen päätös. Asemakaavan muutos luo laajemmat mahdollisuudet rakennuksen kehittämiseksi erilaisten tarpeiden mukaan, mikä on yhdyskuntataloudellisesti edullista.

Asemakaavamuutoksessa olemassa oleva rakennus on osoitettu suojelluksi. Rakennussuojelu edellyttää rakennuksen muutos- ja korjaustoimenpiteiltä normaalista poikkeavia ratkaisuja, joilla saattaa olla taloudellisia vaikutuksia. Rakennus on kuitenkin osa Jyväskylän kulttuurihistoriaa ja arvotettu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi, jonka muutos- ja korjaustoimenpiteissä tulisi vaalia sen arvoja.

6 Asemakaavan toteutus

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Asemakaavamuutoksen keskeinen lähtökohta on olemassa olevan kaupunginkirjasto-kansalais-opisto-rakennuksen suojelu. Asemakaavan toteutus pohjautuu siten rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämiseen toiminnan edellyttämässä puitteissa. Suojellusta rakennuksesta on laadittu erillinen **rakennushistoriaselvitys**, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostoimenpiteiden suunnittelussa.

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Asemakaavamuutoksen toteuttaminen voi alkaa kaavan tultua voimaan. Toteutuksen tarkasta ajankohdasta ei ole tietoa kaavan laadinnan aikana. Asemakaavan toteuttamiselle on lukuisia eri vaihtoehtoja, mikä tekee toteutuksen ajoittamisesta ja tavasta vaikeasti ennakoitavaa. Asemakaavamuutoksen toteuttamisesta voi vastata kaupunki tai mahdollisesti yksityinen toimija, joten toteutuksen aikataulun määrittäminen on kiinni monesta reunaehdosta.

Asemakaavamuutoksen toteuttaminen ei edellytä suuria muutostöitä kunnallistekniikkaan tai merkittävää uuden kunnallistekniikan rakentamista.

6.3 Toteutuksen seuranta

Asemakaavan toteutumista seurataan tiiviissä yhteistyössä Jyväskylän kaupungin asemakaavoituksen, rakennusvalvonnan ja yhdyskuntatekniikan sekä muiden asiassa oleellisten viranomaisten kanssa.

Asemakaavan toteutuksen seurannassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota:

- suojellun rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymiseen muutostoimenpiteiden yhteydessä (julkisivut ja sisätilat)
- rakennukseen sijoittuvien eri käyttötarkoitusten tilasuunnittelun ohjaamiseen siten, että toiminnot ja tilat palvelevat parhaalla tavalla keskustan kehittämistä ja elävöittämistä
- piha-alueiden suunnittelun ja toteutuksen korkealaatuisuuteen siten, että olemassa oleva puusto säilyy ja piha liittyy luontevasti kulkuyhteyksien, sisäänkäyntien ja materiaalien osalta korttelin läpikulkevaan jalankulkuyhteyteen
- hulevesien hallintaan

Selvästi kaavan tavoitteista poikkeavista hankkeista on keskusteltava asemakaavoituksen edustajien kanssa.

**Aaltojen lailla
Viihtyisäksi koko kylän voimin
Oppien, tehden, unelmoiden**

AVOin kaupunkiympäristö -politiikka yhdistää ihmiset, luonnon ja arkkitehtuurin toimivaksi kokonaisuudeksi.

Tähtäämme sopusointuun ja elämyksellisyyteen, ympäristön ja ihmisten tarpeet huomioiden.

Yhdessä luomme tulevaisuuden Jyväskylää – arvoja, ympäristöä ja ihmistä kunnioittaen.

www.jyvaskyla.fi/avoinkaupunkiymparisto

Vapaudenkatu 39–41 (Kaupunginkirjasto)

Kaavatunnus 01:183
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Asemakaavan muutos koskee 1. kaupunginosan korttelin 7 tonttia 10 sekä katualuetta. Asemakaavan muutosalue sijaitsee Jyväskylän ydinkeskustassa Vapaudenkadun ja Cygnaeuskadun risteuksen pohjoispuolella. Suunnittelualueella sijaitsee Jyväskylän kaupunginkirjasto.

Asemakaavamuutoksen laatiminen on aloitettu kaupungin aloitteesta. Kaavamuutoksen tavoitteena on laajentaa korttelialueen käyttötarkoitusta siten, että se mahdollistaisi nykyistä monipuolisemmin erilaisten toimintojen sijoittumisen. Tavoitteena on myös määritellä tarkoituksen mukaiset kaavamerkinnot ja -määräykset rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilymiseksi.

Kaavamuutosalue on Jyväskylän kaupungin omistuksessa, joten kaavan yhteydessä ei laadita maankäyttösopimusta. Aluetta koskee aiemmin hyväksytty sitova tonttijako.

Suunnittelija

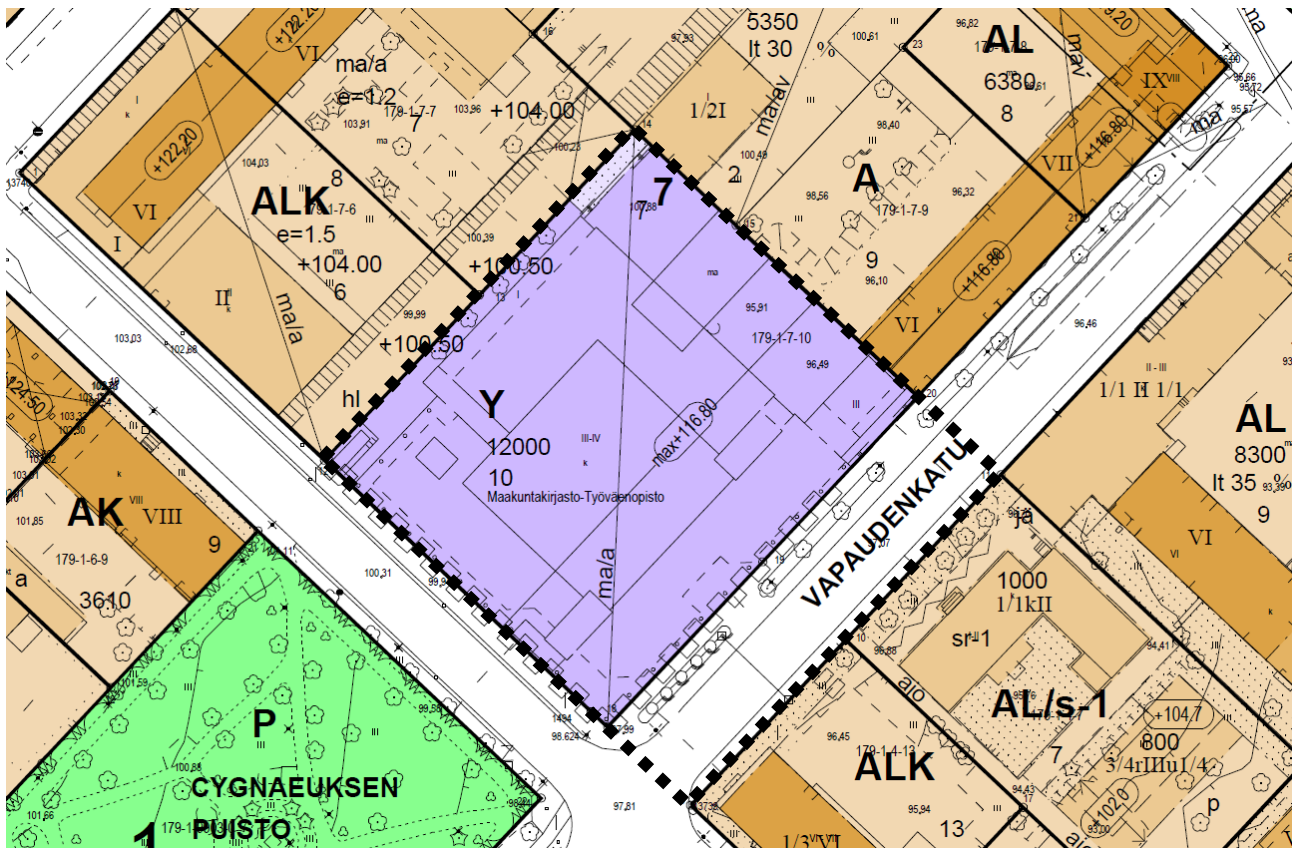
Mauri Hähkiöniemi
asemakaavasuunnittelija
mauri.hahkioniemi@jyvaskyla.fi
p. 014 569 5034

Suunnittelun lähtökohdat

Kaavoitustilanne:

- Maakuntakaavassa (hyväksytty 1.12.2017) suunnittelualue on keskustatoimintojen aluetta (C) sekä kulttuuriympäristön vetovoima-alueita. Suunnittelualue ja sen lähiympäristö on maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.
- Jyväskylän oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa (Kv hyväksynyt 10.11.2014, tullut voimaan 25.11.2016) suunnittelualue on strategista keskustatoimintojen aluetta, ydinkeskustan kohdealuetta (Cy) ja kävelykeskustaa. Vapaudenkatu ja Cygnaeuksenkatu ovat keskeistä joukkoliikennekäytävää.
- Asemakaavoissa (hyväksytty 8/1910 ja 1/1977) suunnittelualue on yleisten rakennusten kortteli- aluetta (Y) sekä katualuetta (Vapaudenkatu). Rakennusoikeutta on osoitettu 12000 kerrosalaneliömetriä. Rakentamisen korkeutta on ohjattu rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan enimmäiskorkeudella +116.80. Koko tontin alue on osoitettu enintään kaksikerroksisen maanalaisen autonsäilytyspaikkojen rakennusalsaksi. Autopaikkoja on veloitettu toteutettavaksi 1 ap/100 neliömetriä. Kiinteistön hoidon kannalta välttämättömät asunnot on sallittu.

Ote ajantasa-asemakaavasta (suunnittelualue on rajattu mustalla katkoviivalla)

Aluetta koskevat suunnitelmat, selvitykset ja päätökset:

- Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopiston rakennuksen rakennushistoriaselvitys (Keski-Suomen museo 2012)
- Keskustan kaupunkirakenteen strateginen suunnitelma (kaupunkirakennelautakunta 3/2017)
- Asemakaavojen pysäköintinormit (kaupunkirakennelautakunta 10/2018)
- Asemakaavojen pyöräpysäköintinormit (kaupunkirakennelautakunta 10/2021)

Suunnittelualueen nykytilanne:

Suunnittelualueella sijaitsee arkkitehti Eero Hyvämäen (arkkitehtitoimisto Hyvämäki-Karhunen-Parkkinen) suunnittelema ja 1980 valmistunut Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopiston rakennus. Rakennus perustuu 1975 käydyn arkkitehtuurikilpailun toisen palkinnon saaneeseen ehdotukseen ”Peltirumpu”. Vaalea neljäkerroksinen kuutiomainen rakennus sijoittuu korttelin eteläkulmaan täyttäen lähes koko tontin. Julkisivumateriaalina on käytetty vaaleaa keraamista laattaa. Rakennus on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteeksi.

Suunnittelualue on lähes kokonaisuudessaan rakennettua tonttia, eikä siellä ole todettavia luontoarvoja. Tontin luoteisosassa korttelin sisäpihan puolella kasvaa kuusi varttunutta tammea. Pysäköinti on toteutettu tontille osittain maanpäällisenä ja osittain maanalaisena. Korttelin halki suunnittelualueen luoteispuolitse Gummeruksenkadulta Cygnaeuksenkadulle kulkee yleiselle jalankululle osoitettu reitti, joka muodostaa luontevan yhteyden Kirkkopuiston ja Cygnaeuksen puiston välille. Ajoyhteys tontille on toteutettu Vapaudenkadulta sekä Cygnaeuksenkadulta luoteispuoleisten tonttien kautta.

Kaava-alueen pinta-ala on noin 6700 m², ja se sijoittuu kaupunkikuvallisesti keskeiselle paikalle Vapaudenkadun ja Cygnaeuksenkadun kulmaukseen. Vapaudenkatu ja Cygnaeuksenkatu ovat vilkkaasti liikennöityjä katuja – vuoden 2018 liikennelaskennassa Vapaudenkadulla kulki noin 2300 ja Cygnaeuksenkadulla noin 4200 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Suunnittelualue sijoittuu toteutetun yhdyskuntarakenteen (kadut, vesihuoltoverkosto, energiaverkosto, kaukolämpö jne.) äärelle. Suunnittelualue tukeutuu keskusta-alueen palveluihin. Suunnittelualue on Jyväskylän kaupungin omistuksessa.

Osalliset

Osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62§).

Tässä asemakaavan muutoksessa osallisia ovat:

- Kaava-alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajat, yrittäjät, asukkaat ja muut toimijat
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Alva-yhtiöt Oy / Kaukolämpö
- Alva-yhtiöt Oy / Vesi
- Alva Sähköverkko Oy
- Jyväskylän kaupunki, Kadut ja puistot
- Jyväskylän kaupunki, Rakentaminen ja ympäristö
- Jyväskylän kaupunki, Kaupunkisuunnittelu
- Keski-Suomen museo

Kaavan vaikutusten arviointi ja laadittavat lisäselvitykset

Asemakaavan vaikutuksia arvioidaan suunnittelun kuluessa. Kaavaa laadittaessa on selvitetävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Kaavan arviointityössä paneudutaan maankäyttö- ja

rakennuslain mukaisesti merkittäviin vaikutuksiin, joita tässä asemakaavahankkeessa alustavan tarkastelun perusteella ovat:

- vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön
- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen
- vaikutukset liikenteeseen

Vaikutusten arviointi tulee pohjautumaan jo olemassa oleviin selvityksiin ja muuhun lähtötietomateriaaliin. Arviointia tehdään yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa. Myös osallisilla on oikeus osallistua kaavan vaikutusten arviointiin.

Viranomaisneuvottelu

Kaavan laadintaan ei liity sellaisia valtakunnallisia, seudullisia tai muita keskeisiä tavoitteita, joiden selvittämiseksi viranomaisneuvottelu kaupungin ja Keski-Suomen ELY-keskuksen kesken tulisi järjestää. (MRL 66 § 2 mom.)

Kaavaprosessin kulku ja osallistuminen

Osalliset voivat ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä. Viranomaisilta ja tarvittavin osin myös muilta tahoilta pyydetään erilliset lausunnot. Aikataulu on alustava ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa suunnittelun kuluessa.

Aloitusvaihe (syksy 2024)

Suunnittelija kokoaa lähtötietoja sekä neuvottelee osallisten, viranomaisten ja asiantuntijoiden kanssa. Samalla asetetaan kaavalle tavoitteet ja tehdään osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS).

- Saat tiedon kaavan vireille tulosta sanomalehti Keskisuomalaisessa sekä kaavoituksen verkkosivuilla.
- Voit antaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kaavoittajalle kirjallisesti tai suullisesti.

Luonnosvaihe (talvi–kevät 2025)

Suunnittelija laatii kaavaluonnoksen, jonka kaupunkirakennelautakunta käsittelee. Kaavaluonnos asetetaan nähtäville, jotta osallisilla on mahdollisuus lausua mielipiteensä luonnoksesta. Suunnittelija laatii mielipiteistä koosteen kaavaselostukseen.

- Saat tiedon kaavaluonnoksen nähtävillä olosta sanomalehti Keskisuomalaisessa sekä kaavoituksen verkkosivuilla. Kaupunki lähettää postituslistalle liittyneille tiedon myös kirjeitse.
 - Voit tutustua kaavaluonnokseen Kaupunkirakenteen neuvonnassa ja kaavan verkkosivuilla.
 - Ilmoita mielipiteesi joko kaupungin kirjaamoon tai suoraan suunnittelijalle.
-

Ehdotusvaihe (kevät–syksy 2025)

Suunnittelija laatii kaavaehdotuksen, jossa otetaan huomioon saatu palaute sekä muut lisäselvitykset. Kaupunkirakennelautakunta käsittelee kaavaehdotuksen ja asettaa sen nähtäville 30 päiväksi, jonka aikana osalliset voivat jättää kaavasta muistutuksen. Muistutuksista ja kaupungin vastineista niihin tehdään kooste kaavaselostukseen. Jos muistutuksen jättäjä on ilmoittanut osoitteensa, hän saa kaupungilta perustellun kannanoton kaupunkirakennelautakunnan käsittelyn jälkeen.

- Saat tiedon kaavaehdotuksen nähtävillä olosta Keski-suomalaisessa sekä kaavoituksen verkkosivuilla. Kaupunki lähettää maanomistajille tiedon myös kirjeitse.
- Voit tutustua kaavaehdotukseen Kaupunkirakenteen neuvonnassa ja kaavan verkkosivuilla.
- Toimita muistutuksesi kirjallisena kaupungin kirjaamoon ja osoita se kaupunkirakennelautakunnalle.

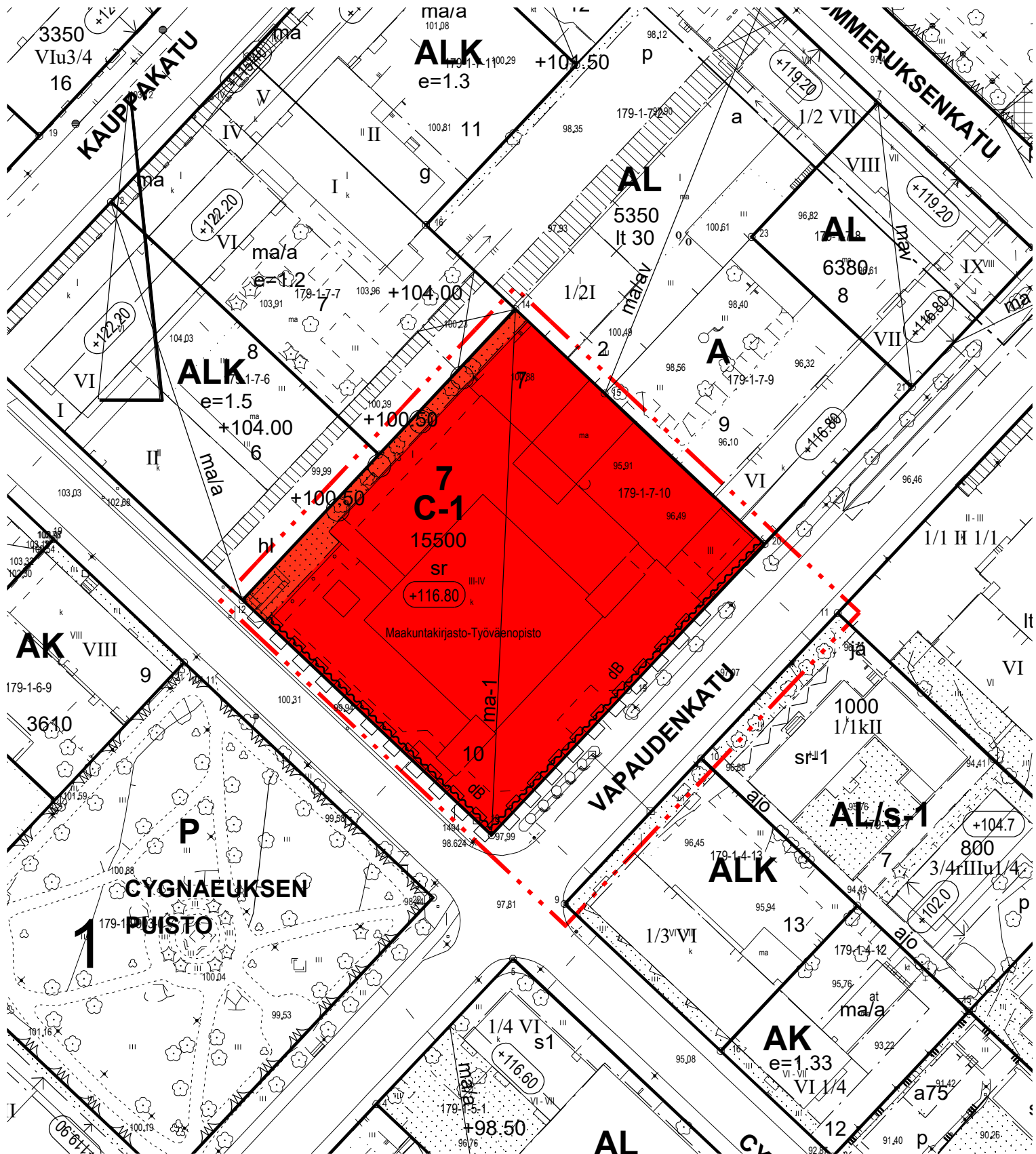
Hyväksymisvaihe (kevät–syksy 2025)

Jos kaavasta on jätetty muistutuksia, tai kaavaehdotusta on merkittävästi muutettu, käsittelee kaupunkirakennelautakunta kaavan uudelleen. Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavaehdotuksen kaupunginhallituksen esityksestä.

- Saat tiedon kaavan hyväksymisestä kaupungin verkkosivuilla julkaistavasta kuulutuksesta.
- Voit hakea muutosta hyväksymispäätökseen valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.
- Saat tiedon kaavan voimaantulosta sanomalehti Keski-suomalaisessa ja kaupungin verkkosivuilla julkaistavasta kuulutuksesta.

Jyväskylän kaupunki
Asemakaavoitus
PL 233, 40101 Jyväskylä
Kaupunkirakenteen neuvonta: Hannikaisenkatu 17
www.jyvaskyla.fi/kaavoitus

Mielipiteet ja muistutukset toimitetaan kaupungin kirjaamoon
kirjaamo@jyvaskyla.fi
PL 193, 40101 Jyväskylä

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

C-1

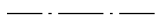
Keskustatoimintojen korttelialue. Korttelialue on maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Korttelialueelle saa sijoittaa muun muassa liike-, toimisto-, hotelli-, kirjasto-, opetus-, kokousoimis-, tapahtuma- ja kulttuuritiloja. Majoitustiloja saa toteuttaa toiseen ja sitä ylempiin kerroksiin (ei ensimmäiseen kerrokseen). Varasto- ja tuotantotiloja saa toteuttaa enintään 10 prosenttia kokonaisrakennusoikeudesta, tiloja ei saa toteuttaa ensimmäisen kerroksen Cygnaeuksenkadun ja Vapaudenkadun puoleisiin osiin. Alueelle ei saa sijoittaa asuintiloja, vain olemassa olevat kaksi asuntoa saa säilyttää asuinkäytössä.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

1

Kaupunginosan numero.

7

Korttelin numero.

10

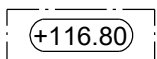
Tontin numero.

VAPAUDENKATU

Kadun, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

15500

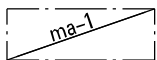
Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

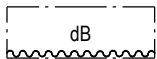
Rakennuksen vesikaton ylin korkeusasema. Porrashuonetornit saavat ylittää ylimmän korkeusaseman toteutuneen tilanteen mukaisesti.

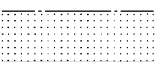
Rakennusala.

Maanalaisen tilan rakennusala. Maanalaiseen tilaan saa sijoittaa auton ja polkupyörien säilytystiloja, varasto- ja väestönsuojatiloja, sosiaalitiloja, huoltotiloja ja muita yhteistiloja sekä rakennuksen toimintaan liittyviä liike- ja tapahtumatiloja. Auton säilytystiloja ei lasketa rakennusoikeuteen.

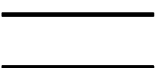
Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava sellainen, että melutaso sisällä alittaa valtioneuvoston päätöksen n:o 993/92 mukaiset ohjearvot.

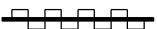
Istutettava alueen osa, jota tulee kehittää vehreänä ja kerroksellisenä kokonaisuutena.

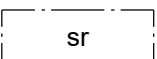
Säilytettävä puurivi.

Katu.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Suojeltu rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennus on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Rakennuksen julkisivut tulee säilyttää ja niitä koskeissa korjaus- ja muutostöidenpiteissä tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Rakennukseen tehtävät korjaus- ja muutostöidenpiteet eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja. Rakentamislupaa vaativista ja muista merkittävistä toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa suunnitelmia laadittaessa ja pyytää lausuntoa ennen luvan myöntämistä.

PYSÄKÖINTI JA LIIKENNE

Autopaikkoja on rakennettava vähintään seuraavasti:

- 1 ap/170 asuinkerrosalaneliömetriä (tontille toteutettaessa)
- 1 ap/400 asuinkerrosalaneliömetriä (yleisistä pysäköintilaitoksista lunastettaessa)
- 1 ap/200 liike- ja toimistotilan kerrosalaneliömetriä
- 1 ap/200 kulttuuritilan kerrosalaneliömetriä
- 1 ap/300 opetustilan kerrosalaneliömetriä.

Asemakaavan edellyttämiä autopaikkoja saa sijoittaa 1., 2. ja 3. kaupunginosan yleisiin pysäköintilaitoksiin.

Jos kiinteistö liittyy pysyvästi yhteiskäyttöautopalveluun, voidaan asemakaavan pysäköintinormin velvoittamasta autopaikkamäärästä vähentää korkeintaan viisi (5) autopaikkaa tai vaihtoehtoisesti yhden (1) pysäköintilaitoksesta lunastettavan kaavavelvoitepaikan yhtä yhteiskäyttöautopaikkaa kohti. Yhteiskäyttöautoille varatuilla pysäköintipaikoilla saa vähentää enintään 30 prosenttia asemakaavan edellyttämistä autopaikoista, kuitenkin aina vähintään viisi (5) autopaikkaa. Sitoutuminen yhteiskäyttöautopalveluun osoitetaan sopimuksin kaupungin määrittelemien sopimusehtojen mukaisesti rakentamislupaa haettaessa vähintään 10 vuoden ajaksi. Sopimuksilta edellytettävä sisältö ja ehdot ovat kaavaselostuksen liitteenä. Yhteiskäyttöautopaikoilla tulee olla sähköautojen latauspisteet.

Polkupyörien pysäköintipaikkoja on rakennettava vähintään seuraavasti:

- 1 pp/30 asuinkerrosalaneliömetriä
- 1 pp/100 liike- ja toimistotilojen kerrosalaneliömetriä
- 1 pp/150 liiketilojen (2000 k-m² tai yli) kerrosalaneliömetriä
- 1 pp/40 opetustilan kerrosalaneliömetriä
- 1 pp/80 kulttuuritilan kerrosalaneliömetriä.

Pyöräpaikkojen tulee olla helppokäyttöisiä ja sijaita maantasosta helposti saavutettavissa. Paikoissa tulee olla runkolukitusmahdollisuus. Paikoista vähintään 10 % tulee varata erikoispyörille. Vähintään 30 % pyöräpaikoista tulee sijoittaa katettuun tilaan. Pyöräpaikat tulee sijoittaa sisäänkäyntien tuntumaan ja sujuvien kulkuyhteyksien varrelle.

RAKENTAMISTAPA

Rakennusten ja rakennelmien tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealaatuisia, ja niiden tulee sopeutua ympäröivään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan väreiltään, materiaaleiltaan, muodoiltaan ja mittasuhteiltaan. Rakentaminen ei saa heikentää rakennetun kulttuuriympäristön kulttuurihistoriallisia arvoja.

VALAISTUS

Rakennusten julkisivuvalaistus ja piha-alueiden valaistus tulee suunnitella ammattitaidolla ja kohteen kaupunkikuvallinen, arkkitehtoninen ja kulttuurihistoriallinen arvo, ominaispiirteet ja käyttötarkoitus huomioon ottaen. Valaistus ei saa aiheuttaa häikäisyä tai valohäiriötä ympäristöön. Rakennusten julkisivuihin tulee sallia julkista kaupunkivalaistusta täydentäviä, valaisemiseen liittyviä laitteita ja rakenteita. Julkisivujen valaistussuunnitelman tulee sisältää pimeän ajan havainnekuva. Valaistussuunnitelma tulee liittää rakennuslupa-asiakirjoihin.

PIHA-ALUEET JA MAASTONMUOTOILU

Piha-alueet tulee suunnitella ja toteuttaa laadukkaaksi, viihtyisäksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.

Tontin luoteisosassa kasvavat puut (tammet) tulee säilyttää. Mikäli puita vaurioituu ja niitä joudutaan poistamaan, tulee tilalle istuttaa korvaavat suurikokoiset saman lajin puuntaimet, taimikoko vähintään rym 16–18 cm.

Piha-alueet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että asemakaavoissa osoitettu korttelin lävitse Gummeruksenkadulta Cygnaeuksenkadulle kulkeva yleiselle jalankululle varattu yhteys on mahdollista toteuttaa siten, että tontti ja piha-alueet liittyvät siihen luontevasti muun muassa sisäänkäyntien, sisäisten kulkuyhteyksien ja pintamateriaalien osalta.

Tonttia ei saa aidata.

HULEVEDET

Ennen rakennushankkeen maanrakennustöiden aloittamista tulee hankkeesta laatia hulevesien hallinta- ja johtamissuunnitelma, joka sisältää suunnitelman myös rakentamisen aikaisesta hulevesien hallinnasta. Rakentamisen aikaiset hulevedet tulee käsitellä tontilla.

Mikäli tontilta tuleva hulevesivirtaama on yli 22 litraa sekunnissa (l/s), tulee hulevesiä viivyttaa tontilla. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää kiinteistölle rakennettavaksi hulevesien viivytysjärjestelmän myös pienemmällä virtaamalla. Viivytysrakenteiden tulee tyhjentyä 12 tunnin kuluessa täyttymisestään ja niissä tulee olla suunniteltu ylivuoto. Viivyttävän rakenteen tulee olla sellainen, ettei se tyhjene alle 0,5 tunnissa täyttymisestään (mitoitussade 180 l/s/ha, 10 min kesto).

YLEISMÄÄRÄYKSET

Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriaselvitys, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostöiden suunnittelussa.

Rakennuksen pääportaikko, 1. kerroksen aulatilaa ja 2. kerroksen lainaussali muodostavat keskeisen sisätilan, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostöiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Korttelialueelle tulee sallia sähkönsiirtoyhtiön muuntamon toteuttaminen joko integroituna rakennukseen tai erillisenä tontille. Muuntamo tulee sijoittaa Vapaudenkadun puoleiselle tontinosalle, tarkemmasta sijainnista tulee neuvotella sähkönsiirtoyhtiön kanssa. Muuntamo tulee sijoittaa kaupunkikuvallisilta ja rakennetun kulttuuriympäristön vaikutuksilta vähäiseen paikkaan, ja se tulee sovittaa osaksi suojellun rakennuksen arkkitehtuuria. Pääsy muuntamoon on mahdollistettava ympäri vuorokauden. Muuntamon tiloja ei lasketa rakennusoikeuteen.

Padotuskorkeuden alapuolelle jäävien tilojen viemäröinti tulee hoitaa kiinteistökohtaisin pumppaamoin.

Rakennuksen katoille saa asentaa aurinkoenergian hyödyntämiseen tarkoitettuja laitteita ja varusteita, jotka tulee sovittaa rakennuksen arkkitehtuuriin kaupunkikuvalliset, maisemalliset ja rakennetun kulttuuriympäristön vaikutukset huomioon ottaen. Mahdolliset laitteet eivät saa heikentää kulttuurihistoriallisia, kaupunkikuvallisia ja maisemallisia arvoja.

Tämän asemakaavan alueella on aiemmin hyväksytty sitova tonttijako.

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Vapaudenkatu 39-41 (Kaupunginkirjasto)

Asemakaavan muutos koskee:

1. KAUPUNGINOSAN

KORTTELIN 7 TONTTIA 10

SEKÄ KATUALUETTA

Käsittelyt:

Ltk 04.03.2025

MRA 30 näht. 11.03.2025

Näht.olo päättyy 25.03.2025

Ltk 06.05.2025

AKL 65 näht. 16.05.2025

Näht.olo päättyy 16.06.2025

Ltk 12.08.2025

Kh 25.08.2025

Kv 27.10.2025

Korjaukset:

9.4.2025

KAAVOITUS

Suunn. Mauri Hähkiöniemi

Suunn.avust. Elli Väättäinen

Arkisto n:o 01:183

Pvm 27.10.2025

Kaupunginarkkitehti

Leila Strömberg

Pohjakartta täyttää asemakaavan pohjakartalle asetetut vaatimukset.

Jyväskylässä

29.10.2024

Mittauspäällikkö

Ari Heinonen

01:183, VAPAUDENKATU 39–41 (KAUPUNGINKIRJASTO) ASEMAKAAVAN MUUTOS**Kooste luonnosvaiheen palautteesta (lausunnot ja mielipiteet) sekä vastineet niihin**

Asemakaavan muutosluonnos oli nähtävänä 11.–25.3.2025 välisen ajan. Kaavaluonnoksesta annettiin nähtävänäolon aikana neljä (4) lausuntoa, mielipiteitä ei annettu.

Lausunnon antoivat Keski-Suomen museo, Keski-Suomen ELY-keskus, Telia Finland Oyj ja Elisa Oyj.

Alla on tiivistetty kooste lausunnoista sekä kaavoittajan antamat vastineet niihin. Alkuperäiset lyhentämättömät lausunnot ovat mukana kaavaan liittyvässä päätöksenteossa.

LAUSUNNOTKeski-Suomen museo

On hyvä, että rakennushistoriaselvityksen olemassaolo on kirjattu osaksi asemakaavakarttaa ja siten tieto siitä on löydettävissä sekä omistajille, suunnittelijoille että erilaisten lupapäätöksien tekijöille. Kaavaselostuksen kohdassa 2.1. on kirjattuna: ”Nykyinen kaupunginkirjaston rakennus on käyttöikänsä päässä, ja edellyttää kattavaa peruskorjausta.” Jos kuntoon perustuvia lähtökohtia kaavassa esitetään, tulee niiden perusteluina olla kuntotutkimus tai muu riittävällä syvyydellä tehty tekninen selvitys, johon on rakennushistoriaselvityksen tavoin hyvä viitata kaava-aineistossa lähteenä. Jos viittaus ei perustu kaavan tausta-aineistoon, on se syytä poistaa.

Asemakaavakartassa C-1 -kortteli on lähes täysin rakennusala, joka on maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö maakuntakaavassa ja Jyväskylän yleiskaavassa. Maakunnallisen kulttuurihistoriallisen erityisarvon huomioimista myös korttelin pääkäyttötarkoituksen merkinnässä on syytä harkita. Kaavakartalla rakennuksen ylin korkeusasema on merkitty asemakaavaan korkoon +116.80. Kaavamääräyksessä korkeusasemaa koskeva määräys on muodossa: ”Rakennuksen vesikaton pääsääntöinen ylin korkeusasema. Porrashuonetornit saavat ylittää ylimmän korkeusaseman toteutuneen tilanteen mukaisesti.” Sana ”pääsääntöinen” tulee poistaa tulkinnanvaraisuuden vuoksi. Tarvittaessa määräykseen liittyvät poikkeamat voidaan ratkaista lupamenettelyin tai poikkeamishakemuksilla, jolloin muutoksen merkitys voidaan arvioida suhteessa suojeltuun rakennukseen ja sen ominaispiirteisiin.

sr -suojeltava rakennus kaavamääräyksestä sekä kaavakartan yleismääräyksestä tulee poistaa sana ”uudistamistoimenpiteet” ja käyttää Jyväskylän asemakaavoissa yleisesti käytössä olevaa, yhdenmukaista sanamuotoa ”korjaus- ja muutostoimenpiteet”. Uudistaminen viittaa suojeluarvoja poistavaan, rakennusta uudistavaan toimintaan ja se ei ole lähtökohtaisesti suojelumääräyksen tavoitteiden eikä maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen lähtökohtana. Rakennuksen korjaamisessa on mahdollisuus uusia rakennukseen liittyviä materiaaleja tai rakenteita, säilymisen turvaamiseksi. Lähtökohtaisesti jo nyt rakennuksen suojelumääräyksissä on huomioitu joustavalla tavalla käytön ja korjaustoimien mahdollistaminen maakunnallisesti arvokkaassa rakennetun kulttuuriympäristön kohteessa. Uusiminen -sanaa ei ole käytetty Jyväskylän kaupungin asemakaavoissa sr -suojelumääräyksissä tai muissakaan kaavamääräyksissä. Lisäksi asemakaavakartan yleismääräyksissä on käytetty myös uudistamistoimenpiteet sanaa, ”Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriaselvitys, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja uudistamistoimenpiteiden suunnittelussa.” Myös tässä yhteydestä se tulee poistaa. Uudistaminen ja peruskorjauksessa materiaalien uusiminen eivät ole sama asia kulttuurihistoriallisten arvojen lähtökodista. Sisätilojen osalta yleismääräykseen on kirjattu: ”Rakennuksen pääportaikko, 1. kerroksen aulatala ja 2. kerroksen lainaussali muodostavat keskeisen sisätilan, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja uudistamistoimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa.”

Yleismääräyksissä on mahdollistettu, että rakennuksen katoille saa asentaa aurinkoenergian hyödyntämiseen tarkoitettuja laitteita ja varusteita, jotka tulee sovittaa rakennuksen arkkitehtuuriin kaupunkikuvalliset, maisemalliset ja rakennetun kulttuuriympäristön vaikutukset huomioon ottaen. Aurinkoenergian

hyödyntämiseen tarkoitetut laitteet eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja tai kaupunkikuvallisia ominaisuuksia.

Kaavoittajan vastine:

Kaavaselostuksen kappaleen 2.1 ”Suunnittelun tarve ja käynnistäminen” kirjausta kirjastorakennuksen kunnosta on muotoiltu siten, että siinä ei tehdä yksioikoista tulkintaa rakennuksen kunnosta. Kaavamuutoksen laatimisen kannalta rakennuksen kunto on epäolennainen asia, sillä rakennus tulee suojelluksi asemakaavassa, eikä kunnolla perustella esim. rakennuksen purkamista. Selostuksen kirjauksen tarkoitus on asettaa asia laajempaan kontekstiin kuvamaan sitä, että rakennuksen iän puitteissa mm. talotekniikka tulee edellyttämään korjaustoenpiteitä tulevina vuosina olipa rakennuksen käyttö tai omistussuhteet mitä tahansa.

Korttelialueen pääkäyttötarkoituserkinnän määräykseen (C-1) on lisätty maininta maakunnallisesti merkittävästä rakennetusta kulttuuriympäristöstä tuomaan esille kohteen merkitystä ja arvoa maakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä. Kaavamääräys kuuluu: ”Keskustatoimintojen korttelialue. Alue on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Korttelialueelle saa sijoittaa...”

Rakennuksen vesikaton ylintä korkeusasemaa koskevasta kaavamääräyksestä on poistettu ”pääsääntöinen” -sana turhana ja tulkinnanvaraisena lisämääreenä.

Asemakaavan muutosluonnosta laadittaessa käydyissä neuvotteluissa kaavamääräyksiä muotoiltiin yhdessä rakennuksen omistajan ja Keski-Suomen museon edustajien kanssa. Museon esityksestä sr-kaavamääräyksen yleisesti käytetty ilmaisu ”korjaus- ja muutostöimenpiteet” muutettiin muotoon ”korjaus- ja uusimis-/uudistamistöimenpiteet”. Kaikki osapuolet hyväksyivät kaavamääräykset esitetyssä muodossa kaavaluonnoksessa käytettäviksi. Lausunnon perusteella kaavaehdotukseen on kyseinen määräyksen ilmaisu muutettu takaisin alkuperäiseen muotoonsa ”korjaus- ja muutostöimenpiteet”. Ilmaisu on muutettu sr-määräykseen sekä yleismääräyksissä oleviin rakennushistoriaselvitystä ja rakennuksen sisätiloja koskeviin määräyksiin. Rakennuksen omistaja on hyväksynyt tehdyn muutoksen.

Aurinkoenergian hyödyntämistä koskevaa kaavamääräystä on täsmennetty siten, etteivät mahdolliset laitteet saa heikentää kulttuurihistoriallisia, kaupunkikuvallisia tai maisemallisia arvoja.

Keski-Suomen ELY-keskus

On tärkeätä, että maakunnallisesti merkittävä kaupunginkirjaston rakennus suojellaan asemakaavassa asianmukaisilla määräyksillä.

Kaupunginkirjaston toiminnot ovat tulevaisuudessa siirtymässä uuteen paikkaan. Toimintojen siirto kytkeytyy laajempaan kaupungin kulttuuritilojen suunnitteluun. Kirjaston siirtyessä pois nykyisistä tiloista, vapautuvat kyseiset tilat uuteen käyttöön. Kirjastorakennuksen tuleva käyttö ei saa vaarantaa rakennuksen suojelutavoitteita. Toisaalta on myös tärkeää, että rakennukselle löydetään uutta käyttöä, joten vastavuoroisesti voidaan todeta, että rakennuksen tiukalla suojelulla ei pidä myöskään kohtuuttomasti hankaloittaa rakennuksen tulevaa käyttöä. Pahin skenaario olisi se, että rakennus jäisi tyhjilleen ilman asianmukaista asemakaavasuojelua.

Asemakaavaluonnoksessa on riittävällä tavalla huomioitu rakennuksen keskeiset arvot; julkisivut ja pääportaikoon kytkeytyvät sisätilat. Voisiko asemakaavan yleismääräyksissä olevat määräykset rakennushistoriaselvityksen ja sisätilojen huomioimisesta siirtää sr-määräyksen yhteyteen, jolloin kaikki rakennuksen suojeluun liittyvät seikat olisivat selkeämmin hahmotettavissa.

Kaavoittajan vastine:

Asemakaavamuutosta laadittaessa on tarkasti harkittu lausunnossa esille nostettuja näkökulmia rakennuksen suojelun suhteesta uuteen käyttöön sekä riittävistä kehittämismahdollisuuksista siten, että rakennuksen suojeluarvot säilyisivät. Asemakaavamuutoksessa esitetty ratkaisu on neuvoteltu yhdessä museoviranomaisen ja rakennuksen omistajan kanssa ottaen huomioon molempien tahojen edustamat näkökulmat. Kaavaratkaisu mahdollistaa riittävällä tasolla rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilymisen sekä rakennuksen kehittämisen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Ratkaisu sijoittaa rakennushistoriaselvitystä ja rakennuksen sisätiloja koskevat kaavamääräykset yleismääräyksiin eikä sr-määräyksen yhteyteen perustuu laajaan harkintaan ja neuvotteluihin. Kaavamääräysten ryhmittelyllä on haluttu korostaa eroa määräysten luonteessa – sr-määräys on selkeästi velvoittava ja muut määräykset sitä tukevia ja ohjaavia. Rakennushistoriaselvitystä ja rakennuksen sisätiloja koskevat määräykset velvoittavat ko. asioiden huomioon ottamisen suunnittelussa ja toteutuksessa, mutta eivät yksiselitteisesti avaa miten kyseiset asiat tulee ottaa huomioon. Kaavamääräysten tulkintaa on avattu tarkemmin kaavaselostuksen kappaleessa 5.4 ”Kaavamerkinnot ja -määräykset”.

Telia Finland Oyj

Telialla on infraa asemakaava-alueella.

Mikäli alueen rakentaminen aiheuttaa kaapeleiden siirtoja, on niistä oltava yhteydessä 12 viikkoa ennen siirtotarvetta, sulan maan aikana. Lähtökohtaisesti siirrot maksaa siirron tilaaja.

Kaavoittajan vastine:

Telian kaapelit kulkevat pääosin katualueella sekä olemassa olevan rakennuksen rungossa ja/tai alla. Kaapeleiden sijainti huomioon ottaen ei asemakaavassa ole tarvetta osoittaa aluevarauksia niille.

Elisa Oyj

Elisa Oyj:llä ei ole huomauttamista lausuntopyyntöön liittyen.

Alueella on Elisa Oyj:n tietoliikennekaapeleita, joiden olemassaolo tarvitsee alueella toimijoiden tiedostaa ja huolehtia niiden riittävästä suojauksesta.

Kohteessa on myös aluetta palveleva Elisan tukiasema, jonka olemassaolo on huomioitava töitä tehdessä.

Mikäli kaapeleita joudutaan siirtämään pitää siirron tarvitsijan olla hyvissä ajoin yhteydessä Elisaan ja tilata ao. siirto. Siirrot ovat maksullisia.

Kaavoittajan vastine:

Elisan kaapelit kulkevat pääosin katualueella sekä olemassa olevan rakennuksen rungossa ja/tai alla. Kaapeleiden sijainti huomioon ottaen ei asemakaavassa ole tarvetta osoittaa aluevarauksia niille.

01:183, VAPAUDENKATU 39–41 (KAUPUNGINKIRJASTO) ASEMAKAAVAN MUUTOS**Kooste ehdotusvaiheen palautteesta (lausunnot ja muistutukset) sekä vastineet niihin**

Asemakaavan muutosehdotus oli nähtävänä 16.5.–16.6.2025 välisen ajan. Kaavaehdotuksesta annettiin nähtävänäolon aikana kaksi (2) lausuntoa, muistutuksia ei annettu.

Lausunnon antoivat Keski-Suomen museo ja Keski-Suomen liitto. Keski-Suomen ELY-keskus ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asemakaavan muutosehdotuksesta.

Alla on tiivistetty kooste lausunnoista sekä kaavoittajan antamat vastineet niihin. Alkuperäiset lyhentämättömät lausunnot ovat mukana kaavaan liittyvässä päätöksenteossa.

LAUSUNNOTKeski-Suomen museo

Suunnittelualueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde, Hyvämäki-KarhunenParkkinen arkkitehtitoimiston suunnittelema vuonna 1980 valmistunut Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopiston rakennus. Rakennuksesta on laadittu Jyväskylän Tilapalvelun toimesta rakennushistoriaselvitys vuonna 2012.

Keski-Suomen museo on antanut asemakaavan muutosluonnoksesta lausunnon. Edellisessä lausunnossa esitetyt huomiot ja muutokset on asemakaavan muutosehdotuksessa huomioitu ja asemakaavan suojelumääräyksen sisältöä sekä korkeusasemaan liittyvää määräystä on muutettu lausunnon mukaisella tavalla. Asemakaavan ehdotus siten tukee maakunnallisesti merkittävän rakennuksen säilymistä ja sen kulttuurihistoriallisia arvoja sekä huomioiden uuden käyttötarkoituksen mahdollisimman monipuolisesti näissä tiloissa.

Keski-Suomen museolla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutosehdotukseen rakennetun kulttuuriympäristön tai arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Keski-Suomen liitto

Keski-Suomen maakuntakaava on saanut lainvoiman 28.1.2020. Maakuntakaavasta johtuvat tavoitteet on huomioitu asemakaavamuutoksessa. Maakuntakaavan merkintöjen ja niihin liittyvien määräysten lisäksi maakuntakaavassa on asemakaavamuutosaluetta koskeva koko maakuntaa koskeva Kulttuuriympäristömääräys, jonka mukaan ”yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännökset ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinnemaisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.”

Jyväskylän kaupungin pääkirjasto (maakuntakirjasto) ja kansalaisopisto (työväenopisto) on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa maakunnallisesti merkittävänä rakennetun kulttuuriympäristön kohteena. **Maakuntakaavan koko maakuntaa koskeva määräys tulisi lisätä kaavaselostukseen.**

Kaavoittajan vastine:

Kaavaselostuksen lähtötietoihin maakuntakaavatilanteen yhteyteen on selvyiden vuoksi lisätty Keski-Suomen maakuntakaavan koko maakuntaa koskeva kulttuuriympäristön suunnittelumääräys.

YHTEISKÄYTTÖAUTOT JA AUTOPAIKKAVÄHENNYS

Rakennuslupa-asiakirjoihin liitettävän sopimuksen sisältö ja ehdot

Sopimusosapuolet ja sopimuksen tarkoitus

Palveluntarjoaja harjoittaa autojen yhteiskäyttöpalveluun liittyvää palvelutoimintaa.

Rakennuttaja rakennuttaa asuinrakennuksia sekä perustaa asunto-osakeyhtiötä.

Seuraavia sopimusehtoja hyödynnetään silloin, kun asunto-osakeyhtiö sitoutuu pysyvästi yhteiskäyttöautopalveluun ja hakee sen perusteella asemakaavan edellyttämien autopaikkojen kokonaismäärän vähentämisen. Ehtona on että Jyväskylän kaupunki on asemakaavalla tai muuten todennut asunto-osakeyhtiön soveltuvan yhteiskäyttöautoilukohteeksi. Pysyväksi sitoutumiseksi katsotaan 10 vuoden sopimusaika rakennusluvan myöntämisestä. Mikäli asunto-osakeyhtiön ja Palveluntarjoajan välinen sopimus raukeaa ennen 10 vuoden sopimusajan päättymistä, on asunto-osakeyhtiön solmittava uusi sopimus toisen Palveluntarjoajan kanssa. Taavoitteena on vähentää henkilöautojen määrää ja niistä johtuvia häiriötekijöitä, tukea kestävä kehityksen mu-
kaista liikkumista, vähentää pysäköintitarvetta ja lisätä näin asumisviihtyvyyttä, edistää kaupunkirakenteen tiivistämistä sekä tarjota asukkaalle oikean tyyppinen ja edullinen auton käyttömahdollisuus aina tarvittaessa.

Sopimuksen osapuoli voi olla Rakennuttajan perustama tai jo olemassa oleva asunto-osakeyhtiö. Ellei asunto-osakeyhtiötä ole vielä perustettu, sopimuksen tekovaiheessa asunto-osakeyhtiötä edustaa Rakennuttaja. Kaupunki hyväksyy Rakennuttajan/asunto-osakeyhtiön ja Palveluntarjoajan välisen sopimuksen erikseen rakennusluvan yhteydessä. Autopaikkavähennystä varten sopimuksen tulee sisältää vähintään seuraavat kohdat ja täyttää seuraavat ehdot.

Palvelun sisältö

- Sopimuksessa tulee kuvata autojen varausjärjestelmän, autojen käyttöönoton ja autojen palautuksen ja varattujen yhteiskäyttöautojen toimittamisen palvelumalli.
- Autojen tulee olla asunto-osakeyhtiön, lähialueen asukkaiden ja palveluntarjoajan muiden asiakkaiden yleisesti vuokrattavissa.
- Yhteiskäyttöautojen käyttöastetta seurataan jatkuvasti.

Ajoneuvot

- Palveluntarjoajan toimittamat autot ovat aina keskimäärin korkeintaan kolme vuotta vanhoja ja mie-
luiten vähäpäästöisiä.
- Kiinteistön alueella olevista yhteiskäyttöautoista aina vähintään yhden on oltava henkilöauto. Mopo-
auto ei täytä kaupungin edellytyksiä yhteiskäyttöautokalustolle.

Maksut

Autot vuokrataan asunto-osakeyhtiön asukkaille Palveluntarjoajan yleisten sopimusehtojen mukaisesti, ellei toisin sovita.

Pysäköintipaikat, sijainti ja varustelu

- Sopimuksessa määritellään pysäköintipaikat, joilta varatut autot voi noutaa, joille ne palautetaan ja joilla autoja voidaan säilyttää varausten välisinä aikoina. Autopaikkavähennykseen oikeuttavien yhteis-
käyttöautopaikkojen tulee sijaita kiinteistön alueella.
- Yhteiskäyttöautopaikat tulee varustaa vähintään standardin SFS-EN 62196-2 mukaisella puolinopealla vähintään 22Kw sähköauton latauspisteellä ja autonlämmityspisteellä. Kiinteistön sähköliittymän kapa-
siteetin tulee olla riittävä. Sähköliittymän riittävyys tulee varmistaa paikalliselta sähkötoimittajalta ja osoittaa yhteiskäyttöautosopimuksessa.

Yhteiskäyttökalustoon ja -alueeseen liittyvät vastuut

- Palveluntarjoaja vastaa kustannuksellaan autojen hankinnasta, hallinnoinnista, tarvittavista siirroista, huolloista, kunnossapidosta ym. toimenpiteistä. Palveluntarjoaja vastaa myös autojen kaikesta ylläpi-
dosta, kuten huolloista, vakuutuksista ja pesuista, ilkivallan aiheuttamista toimenpiteistä ym.
- Rakennuttaja/asunto-osakeyhtiö vastaa yhteiskäyttöautolle osoitetun autopaikan toteuttamisesta säh-
köauton lataus- ja autonlämmityspisteineen.

- Yhteiskäyttöautopaikan sähkönkulutuksen mittaamisesta ja korvaamisesta sovitaan erikseen Rakennuttajan/asunto-osakeyhtiön ja Palveluntarjoajan välisessä sopimuksessa.
- Asunto-osakeyhtiö vastaa alueellaan sijaitsevien pysäköintipaikkojen ylläpidosta, ellei toisin sovita.
- Asunto-osakeyhtiö huolehtii, että yhteiskäyttöautopaikoille on avoin kulku.

Muut ehdot

- Rakennuttaja/asunto-osakeyhtiö osallistuu yhteiskäyttöautopalvelun menekinedistämiseen tuomalla sen asunto-osakeyhtiön asukkaiden tietoisuuteen kulloinkin käytössä olevia asukastiedotuskanavia käyttäen.
- Rakennuttaja ylläpitää mainintaa yhteiskäyttöautopalvelun saatavuudesta kohteen asukas- ja markkinointimateriaaleissa.
- Yhteiskäyttöautopalvelun ja noutopaikan markkinointi sallitaan myös muiden tiedotuskanavien ja palvelualustojen kautta.

Sopimuksen voimaantulo ja voimassaolo

Sopimuksen tulee olla voimassa kymmenen (10) vuotta autopaikkavähennykseen oikeuttavan rakennusluvan myöntämispäivästä.

Erimielisyyksien ratkaiseminen

Osapuolet voivat sopia keskenään mm. seuraavista:

- Mikäli Palveluntarjoaja syyllistyy vakavaan sopimusrikkomukseen tai toistuviin sopimusrikkomuksiin, asunto-osakeyhtiöllä on oikeus purkaa sopimus välittömin vaikutuksin.

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Jyväskylä	Täyttämispvm	26.6.2025
Kaavan nimi	Vapaudenkatu 39-41 (Kaupunginkirjasto)		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	6.5.2025
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	1.11.2024
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	179 01:183
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,6720	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	0,5197	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,6720

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,6720	100,00	15500	2,31	0,0000	3500
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,5197	-12000
C yhteensä	0,5197	77,3	15500	2,98	0,5197	15500
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,1523	22,7			0,0000	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,5197	77,34	0	0,0000	0

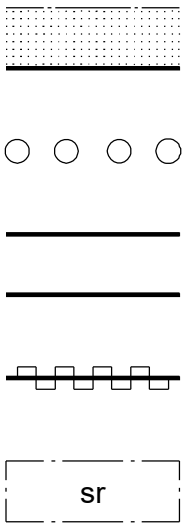
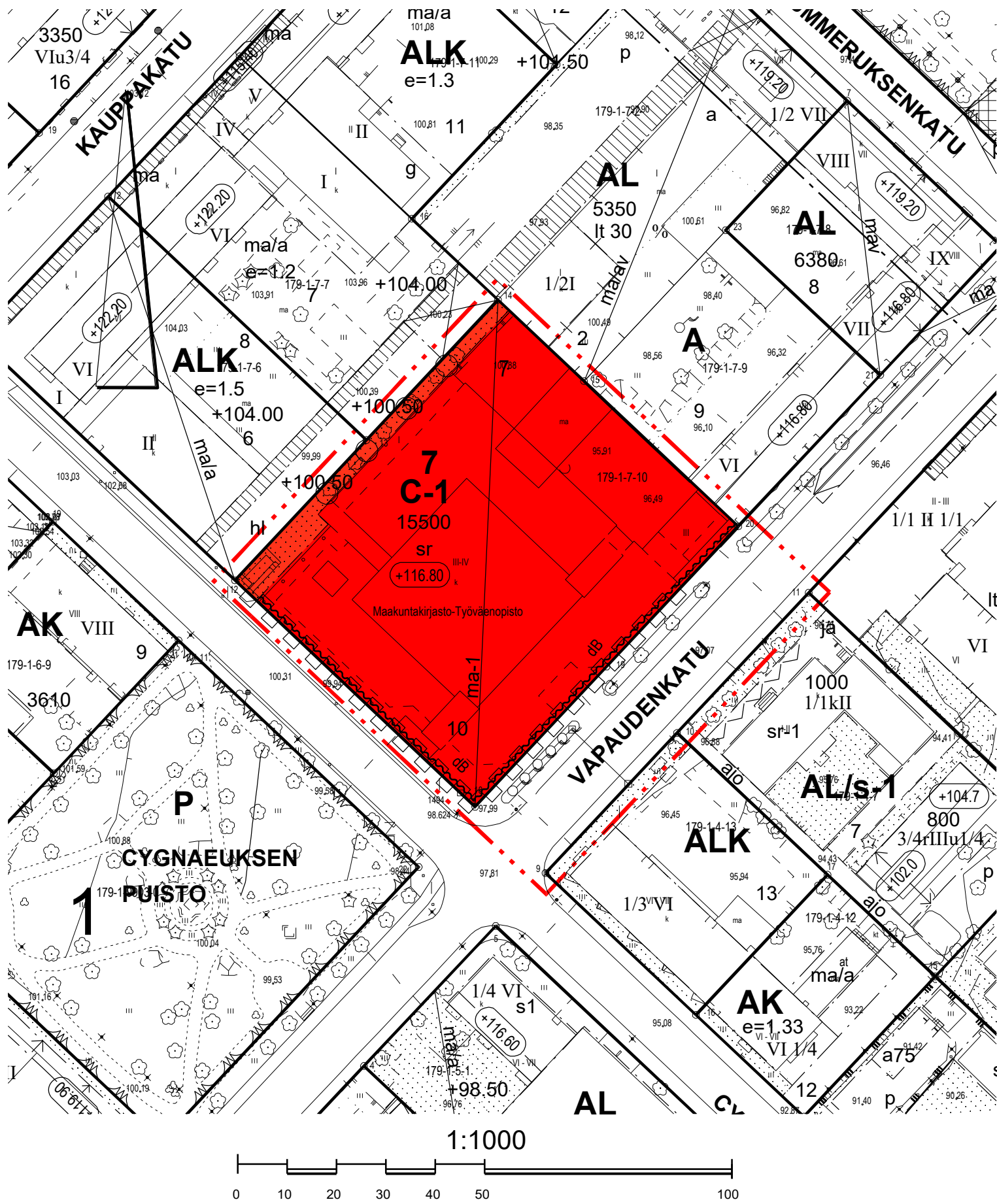
Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	1	15500	1	15500

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,6720	100,00	15500	2,31	0,0000	3500
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,5197	-12000
Y					-0,5197	-12000
C yhteensä	0,5197	77,3	15500	2,98	0,5197	15500
C-1	0,5197	100,0	15500	2,98	0,5197	15500
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,1523	22,7			0,0000	
Kadut	0,1523	100,0			0,0000	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,5197	77,34	0	0,0000	0
ma-1	0,5197	100,0		0,5197	
ma/a				-0,5197	

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	1	15500	1	15500
Asemakaava	1	15500	1	15500

Istutettava alueen osa, jota tulee kehittää vihreänä ja kerroksellisenä kokonaisuutena.

Säilytettävä puurivi.

Katu.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Suojeltu rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennus on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Rakennuksen julkisivut tulee säilyttää ja niitä koskeissa korjaus- ja muutostöimenpiteissä tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Rakennukseen tehtävät korjaus- ja muutostöimenpiteet eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja. Rakentamislupaa vaativista ja muista merkittävistä toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa suunnitelmia laadittaessa ja pyytää lausunto ennen luvan myöntämistä.

PYSÄKÖINTI JA LIIKENNE

- Autopaikkoja on rakennettava vähintään seuraavasti:
- 1 ap/170 asuinkerrosalaneliometriä (tontille toteutettaessa)
 - 1 ap/400 asuinkerrosalaneliometriä (yleisistä pysäköintilaitoksista lunastettaessa)
 - 1 ap/200 liike- ja toimistotilan kerrosalaneliometriä
 - 1 ap/200 kulttuuritilan kerrosalaneliometriä
 - 1 ap/300 opetustilan kerrosalaneliometriä.

Asemakaavan edellyttämiä autopaikkoja saa sijoittaa 1., 2. ja 3. kaupunginosan yleisiin pysäköintilaitoksiin.

Jos kiinteistö liittyy pysyvästi yhteiskäyttöautopalveluun, voidaan asemakaavan pysäköintinormin velvoittamasta autopaikkamäärästä vähentää korkeintaan viisi (5) autopaikkaa tai vaihtoehtoisesti yhden (1) pysäköintilaitoksesta lunastettavan kaavavelvoitepaikan yhtä yhteiskäyttöautopaikkaa kohti. Yhteiskäyttöautoille varatuilla pysäköintipaikoilla saa vähentää enintään 30 prosenttia asemakaavan edellyttämistä autopaikoista, kuitenkin aina vähintään viisi (5) autopaikkaa. Sitoutuminen yhteiskäyttöautopalveluun osoitetaan sopimuksin kaupungin määrittelemien sopimusehtojen mukaisesti rakentamislupaa haettaessa vähintään 10 vuoden ajaksi. Sopimuksilta edellytettävä sisältö ja ehdot ovat kaavaselostuksen liitteenä. Yhteiskäyttöautopaikoilla tulee olla sähköautojen latauspisteet.

- Polkupyöräien pysäköintipaikkoja on rakennettava vähintään seuraavasti:
- 1 pp/30 asuinkerrosalaneliometriä
 - 1 pp/100 liike- ja toimistotilojen kerrosalaneliometriä
 - 1 pp/150 liiketilojen (2000 k-m2 tai yli) kerrosalaneliometriä
 - 1 pp/40 opetustilan kerrosalaneliometriä
 - 1 pp/80 kulttuuritilan kerrosalaneliometriä.

Pyöräpaikkojen tulee olla helpokäyttöisiä ja sijaita maantasosta helposti saavutettavissa. Paikoissa tulee olla runkolukitusmahdollisuus. Paikoista vähintään 10 % tulee varata erikoispyörille. Vähintään 30 % pyöräpaikoista tulee sijoittaa katettuun tilaan. Pyöräpaikat tulee sijoittaa sisäänkäyntien tuntumaan ja sujuvien kulkuyhteyksien varrelle.

RAKENTAMISTAPA

Rakennusten ja rakennelmien tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealaatuisia, ja niiden tulee sopeutua ympäröivään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan väreiltään, materiaaleiltaan, muodoltaan ja mittasuhteiltaan. Rakentaminen ei saa heikentää rakennetun kulttuuriympäristön kulttuurihistoriallisia arvoja.

VALAISTUS

Rakennusten julkisivuvalaistus ja piha-alueiden valaistus tulee suunnitella ammattitaidolla ja kohteen kaupunkikuvallinen, arkkitehtoninen ja kulttuurihistoriallinen arvo, ominaispiirteet ja käyttötarkoitus huomioon ottaen. Valaistus ei saa aiheuttaa häikäisyä tai valohäiriötä ympäristöön. Rakennusten julkisivuihin tulee sallia julkista kaupunkivalaistusta täydentäviä, valaisemiseen liittyviä laitteita ja rakenteita. Julkisivujen valaistussuunnitelman tulee sisältää pimeän ajan havainnekuva. Valaistussuunnitelma tulee liittää rakennuslupa-asiakirjoihin.

PIHA-ALUEET JA MAASTONMUOTOILU

Piha-alueet tulee suunnitella ja toteuttaa laadukkaaksi, viihtyisäksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.

Tontin luoteisosassa kasvavat puut (tammet) tulee säilyttää. Mikäli puita vaurioituu ja niitä joudutaan poistamaan, tulee tilalle istuttaa korvaavat suurikokoiset saman lajin puuntaimet, taimikoko vähintään rym 16–18 cm.

Piha-alueet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että asemakaavoissa osoitettu korttelin lävitse Gummeruksenkadulta Cygnaeuksenkadulle kulkeva yleiselle jalankululle varattu yhteys on mahdollista toteuttaa siten, että tontti ja piha-alueet liittyvät siihen luontevasti muun muassa sisäänkäyntien, sisäisten kulkuyhteyksien ja pintamateriaalien osalta.

Tonttia ei saa aidata.

HULEVEDET

Ennen rakennushankkeen maanrakennustöiden aloittamista tulee hankkeesta laatia hulevesien hallinta- ja johtamissuunnitelma, joka sisältää suunnitelman myös rakentamisen aikaisesta hulevesien hallinnasta. Rakentamisen aikaiset hulevedet tulee käsitellä tontilla.

Mikäli tontilta tuleva hulevesivirtaama on yli 22 litraa sekunnissa (l/s), tulee hulevesiä viivyttaa tontilla. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää kiinteistölle rakennettavaksi hulevesien viivytysjärjestelmän myös pienemmällä virtaamalla. Viivytysrakenteiden tulee tyhjäntä 12 tunnin kuluessa täyttymisestään ja niissä tulee olla suunniteltu ylivuoto. Viivytävän rakenteen tulee olla sellainen, ettei se tyhjene alle 0,5 tunnissa täyttymisestään (mitoitussade 180 l/s/ha, 10 min kesto).

YLEISMÄÄRÄYKSET

Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriaselvitys, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostöimenpiteiden suunnittelussa.

Rakennuksen pääportaikko, 1. kerroksen aulatila ja 2. kerroksen lainaussali muodostavat keskeisen sisätilan, joka tulee ottaa huomioon korjaus- ja muutostöimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Korttelialueelle tulee sallia sähkönsiirtoyhtiön muuntamon toteuttaminen joko integroituna rakennukseen tai erillisenä tontille. Muuntamo tulee sijoittaa Vapaudenkadun puoleiselle tontinosalle, tarkemmasta sijainnista tulee neuvotella sähkönsiirtoyhtiön kanssa. Muuntamo tulee sijoittaa kaupunkikuvallisilta ja rakennetun kulttuuriympäristön vaikutusilta vähäiseen paikkaan, ja se tulee sovittaa osaksi suojellun rakennuksen arkkitehtuuria. Pääsy muuntamoon on mahdollistettava ympäri vuorokauden. Muuntamon tiloja ei lasketa rakennusosikuteen.

Padotuskorkeuden alapuolelle jäävien tilojen viemäröinti tulee hoitaa kiinteistökohtaisin pumppaamoin.

Rakennuksen katoille saa asentaa aurinkoenergian hyödyntämiseen tarkoitettuja laitteita ja varusteita, jotka tulee sovittaa rakennuksen arkkitehtuuriin kaupunkikuvalliset, maisemalliset ja rakennetun kulttuuriympäristön vaikutukset huomioon ottaen. Mahdolliset laitteet eivät saa heikentää kulttuurihistoriallisia, kaupunkikuvallisia ja maisemallisia arvoja.

Tämän asemakaavan alueella on aiemmin hyväksytty sitova tonttijako.

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Vapaudenkatu 39-41 (Kaupunginkirjasto)

Asemakaavan muutos koskee:

1. KAUPUNGINOSAN

KORTTELIN 7 TONTTIA 10

SEKÄ KATUALUETTA

Käsittelyt:		Korjaukset:
Ltk 04.03.2025	Näht.olo päättyy 16.06.2025	9.4.2025
MRA 30 näht. 11.03.2025	Ltk 12.08.2025	
Näht.olo päättyy 25.03.2025	Kh 25.08.2025	
Ltk 06.05.2025	Kv 27.10.2025	
AKL 65 näht. 16.05.2025		

KAAVOITUS			Kaupunginarkkitehti
Suunn. Mauri Hähkiöniemi	Arkisto n:o	01:183	
Suunn.avust. Eili Väätäinen	Pvm	27.10.2025	Leila Strömberg

Pohjakartta täyttää asemakaavan pohjakartalle asetetut vaatimukset.

Jyväskylässä

29.10.2024

Mittauspäälikkö

Ari Heinonen

Lähtettäjä: kirjaamo@keskisuomi.fi
Vastaanottaja: [Kirjaamo](#)
Aihe: Lausunto: Vapaudenkatu 39-41:n (Kaupunginkirjasto) asemakaavan muutos, Jyväskylä
Päivämäärä: keskiviikko 4. kesäkuuta 2025 10.59.11

Asia: Lausuntopyyntö: Vapaudenkatu 39-41:n (Kaupunginkirjasto) asemakaavan muutos, Jyväskylä

Asianumero: KSL/238/03.02.00/2025

Käsittelijä: Bergius Liisa

Käsittelijän puhelinnumero:

Käsittelijän sähköpostiosoite: liisa.bergius@keskisuomi.fi

Jyväskylän kaupunki

kirjaamo@jyvaskyla.fi

Viite: Lausuntopyyntönne 21.5.2025 Vapaudenkatu 39-41:n (Kaupunginkirjasto) asemakaavan muutoksen ehdotuksesta

KESKI-SUOMEN LIITON LAUSUNTO

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on laajentaa kaupunginkirjaston korttelialueen käyttötarkoitusta julkisesta rakentamisesta (Y) laajemmin keskustatoimintoihin (C-1) sekä suojella maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Kaavamuutoksen taustalla on laaja-alaisempi keskusta-alueen kulttuuritilojen sijoittumistarkastelu. Lisäksi kaavamuutoksessa on tavoite kaupunkivihreän säilymisestä. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä maaliskuussa 2025. Keski-Suomen liitolta ei pyydetty lausuntoa luonnosvaiheen aineistosta.

Keski-Suomen maakuntakaava on saanut lainvoiman 28.1.2020. Maakuntakaavasta johtuvat tavoitteet on huomioitu asemakaavamuutoksessa. Maakuntakaavan merkintöjen ja niihin liittyvien määräysten lisäksi maakuntakaavassa on asemakaavamuutosaluetta koskeva koko maakuntaa koskevaa Kulttuuriympäristömääräys, jonka mukaan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännökset ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinnemaisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa."

Jyväskylän kaupungin pääkirjasto (maakuntakirjasto) ja kansalaisopisto (työväenopisto) on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa maakunnallisesti merkittävänä rakennetun kulttuuriympäristön kohteena. Maakuntakaavan koko maakuntaa koskeva määräys tulisi lisätä kaavaselostukseen.

Liisa Bergius
maakunta-arkkitehti
Keski-Suomen liitto

Tämä viesti on lähetetty Keski-Suomen liiton asiankäsittelyjärjestelmästä, tähän viestiin ei voi vastata sähköpostilla. Lisätietoja antaa tarvittaessa asian käsittelijä.

Asia: JyväskyläDno-2024-317

Valmistelijat arkkitehti Jouko Koskinen jouko.koskinen@jyvaskyla.fi , intendentti Saija Silen saija.silen@jyvaskyla.fi; arkeologi Noora Hemminki noora.hemminki@jyvaskyla.fi

Jyväskylän kaupunki
kirjaamo@jyvaskyla.fi

Lausuntopyyntö 16.5.2025

Jyväskylä, asemakaavan muutosluonnos, Vapaudenkatu 39-41 (Kaupunginkirjasto)

Keski-Suomen museolle on lausuntopyyntö koskien Jyväskylän kaupunginkirjaston asemakaavan muutosta. Asemakaavan muutos koskee 1. kaupunginosan korttelin 7 tonttia 10 sekä katualuetta. Asemakaavamuutoksen laatiminen on aloitettu kaupungin aloitteesta. Kaavamuutoksen tavoitteena on laajentaa korttelialueen käyttötarkoitusta siten, että se mahdollistaisi nykyistä monipuolisemmin erilaisten toimintojen sijoittumisen. Tavoitteena on myös määritellä tarkoituksen mukaiset kaavamerkinnot ja -määräykset.

Suunnittelualueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde, Hyvämäki-KarhunenParkkinen arkkitehtitoimiston suunnittelema vuonna 1980 valmistunut Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopiston rakennus. Rakennuksesta on laadittu Jyväskylän Tilapalvelun toimesta rakennushistoriaselvitys vuonna 2012.

Keski-Suomen museo on antanut asemakaavan muutosluonnoksesta lausunnon. Edellisessä lausunnossa esitetyt huomiot ja muutokset on asemakaavan muutosehdotuksessa huomioitu ja asemakaavan suojelumääräyksen sisältöä sekä korkeusasemaan liittyvää määräystä on muutettu lausunnon mukaisella tavalla. Asemakaavan ehdotus siten tukee maakunnallisesti merkittävän rakennuksen säilymistä ja sen kulttuurihistoriallisia arvoja sekä huomioiden uuden käyttötarkoituksen mahdollisimman monipuolisesti näissä tiloissa.

Keski-Suomen museolla ei huomautettavaa asemakaavan muutosehdotukseen rakennetun kulttuuriympäristön tai arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Keski-Suomen museo
13.6.2025
Hanna-Kaisa Melaranta

museotoimenjohtaja

KESKI-SUOMEN MUSEO

Alvar Aallon katu 7
PL 634, 40101 Jyväskylä
puh. 050 568 7072
keski-suomenmuseo.toimisto@jyvaskyla.fi

hanna-kaisa.melaranta@jyvaskyla.fi

Lausunto on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

kirjaamo@museovirasto.fi

kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Lähtettäjä: Manerus Eero (ELY) <eero.manerus@ely-keskus.fi>

Lähetetty: maanantai 2. kesäkuuta 2025 12.02

Vastaanottaja: Hähkiöniemi Mauri <Mauri.Hahkioniemi@jyvaskyla.fi>

Aihe: Kirjaston asemakaavamuutos

Hei, K-S ELY-keskuksella ei ole lausuttavaa kaupunginkirjaston asemakaavaehdotuksesta.

Terv. EeroM

Eero Manerus

Ylitarkastaja

Ympäristöyksikkö / Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

eero.manerus@ely-keskus.fi

puh. +358 2950 16602

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Cygnaeuksenkatu 1, PL 250, 40101 Jyväskylä

Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan henkilölle tai yhteisölle, jolle se kuuluu. Viesti saattaa sisältää luottamuksellista tietoa. Jos olet saanut viestin erehdyksessä, sinulla ei ole siihen käyttöoikeutta. Tässä tapauksessa ilmoita siitä lähettäjälle ja poista viesti postilaatikostasi.

01:183, VAPAUDENKATU 39–41 (KAUPUNGINKIRJASTO) ASEMAKAAVAN MUUTOS**Kooste ehdotusvaiheen palautteesta (lausunnot ja muistutukset) sekä vastineet niihin**

Asemakaavan muutosehdotus oli nähtävänä 16.5.–16.6.2025 välisen ajan. Kaavaehdotuksesta annettiin nähtävänäolon aikana kaksi (2) lausuntoa, muistutuksia ei annettu.

Lausunnon antoivat Keski-Suomen museo ja Keski-Suomen liitto. Keski-Suomen ELY-keskus ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asemakaavan muutosehdotuksesta.

Alla on tiivistetty kooste lausunnoista sekä kaavoittajan antamat vastineet niihin. Alkuperäiset lyhentämättömät lausunnot ovat mukana kaavaan liittyvässä päätöksenteossa.

LAUSUNNOTKeski-Suomen museo

Suunnittelualueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde, Hyvämäki-KarhunenParkkinen arkkitehtitoimiston suunnittelema vuonna 1980 valmistunut Jyväskylän kaupunginkirjasto-kansalaisopiston rakennus. Rakennuksesta on laadittu Jyväskylän Tilapalvelun toimesta rakennushistoriaselvitys vuonna 2012.

Keski-Suomen museo on antanut asemakaavan muutosluonnoksesta lausunnon. Edellisessä lausunnossa esitetyt huomiot ja muutokset on asemakaavan muutosehdotuksessa huomioitu ja asemakaavan suojelumääräyksen sisältöä sekä korkeusasemaan liittyvää määräystä on muutettu lausunnon mukaisella tavalla. Asemakaavan ehdotus siten tukee maakunnallisesti merkittävän rakennuksen säilymistä ja sen kulttuurihistoriallisia arvoja sekä huomioiden uuden käyttötarkoituksen mahdollisimman monipuolisesti näissä tiloissa.

Keski-Suomen museolla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutosehdotukseen rakennetun kulttuuriympäristön tai arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Keski-Suomen liitto

Keski-Suomen maakuntakaava on saanut lainvoiman 28.1.2020. Maakuntakaavasta johtuvat tavoitteet on huomioitu asemakaavamuutoksessa. Maakuntakaavan merkintöjen ja niihin liittyvien määräysten lisäksi maakuntakaavassa on asemakaavamuutosaluetta koskeva koko maakuntaa koskeva Kulttuuriympäristömääräys, jonka mukaan ”yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännökset ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinnemaisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.”

Jyväskylän kaupungin pääkirjasto (maakuntakirjasto) ja kansalaisopisto (työväenopisto) on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa maakunnallisesti merkittävänä rakennetun kulttuuriympäristön kohteena. **Maakuntakaavan koko maakuntaa koskeva määräys tulisi lisätä kaavaselostukseen.**

Kaavoittajan vastine:

Kaavaselostuksen lähtötietoihin maakuntakaavatilanteen yhteyteen on selvyiden vuoksi lisätty Keski-Suomen maakuntakaavan koko maakuntaa koskeva kulttuuriympäristön suunnittelumääräys.